

DARBININKAS

Vol. LXIV, Nr. 46

Lapkričio-November 16, 1979 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

25 centai

Savaitės įvykiai

Ginkluoti Irano studentai su vyriausybės žinia užėmė JAV ambasadą Teherane ir laiko ten apie 60 amerikiečių ambasados pareigūnų, reikalaudami išduoti Iranui New Yorko ligoninėje besigydančių Irano šachą. Ministras pirmininko Mehdi Bazargan vyriausybė, norėjusi padėti išlaisvinti įkaitus, bet neradusi tam Ruhollah Khomeini pritirimo, atsistatydino, o vyriausybės pareigas perėmė Irano revoliucinė taryba.

JAV vyriausybė, stengdamasi įkaičius išlaisvinti, pasiuntė į Iraną savo įgaliotinius — buv. teisingumo sekr. Ramsey Clark ir senato komiteto pareigūną William G. Miller, bet Irano faktinis valdovas Ruhollah Khomeini atsisakė juos priimti. Įgaliotiniai laukia Turkijoje tolimesnės įvykių raidos.

Iki šiol JAV oficialių santykių su Palestinos išlaisvinimo organizacija neturėjo, tačiau, jai pasisilūčius padėti išlaisvinti Irane laikomus amerikiečius įkaitus, vyriausybė sutiko su ja tuo reikalu tartis.

Iranas atšaukė visas su JAV ir Sov. S-ga sudarytas sutartis, įgalinančias jas įsikišti į Irano reikalus.

Bolivijos kariuomenės pulkininkas Alberto Natusch Busch surengė perversmą ir nuvertė prieš porą mėnesių pradėjusį eiti pareigas civilinį prez. Walter Guevara Arze. Kongresas, kai kurie kariuomenės vadai ir gyventojai remia pašalintąjį prezidentą. Krašte buvo paskelbta karo būklė ir įvesta spaudos cenzūra. Per demonstracijas prieš naują vyriausybę buvo užmušta apie 70 žmonių.

JAV sulaukė Bolivijai teiktą karinę ir ūkinę paramą.

P. Korėjos prezidentą Park Chung Hee nušovęs CIA viršininkas Kim Jae Kyn ruošęs platesnio masto sąmokslą, į kurį, be jo, buvo įsivėlę prezidento štabo v-kas Kim Kye Won, eilė CIA pareigūnų ir kai kurie kariuomenės vadai.

Vatikane vyko kardinolų kolegijos konklava, kurios metu buvo aptarti Vatikano finansai, kurios vaidmuo ir santykiai su užsienio valstybėmis.

Turtingesnės valstybės pažadėjo sutelkti Kambodijos badaujančiam gyventojam šelpti 200 mil. dol. JAV tam reikalui paskyrė 69 mil. dol.

Egipto prezidentas Sadat pareiškė, kad Egiptas yra susitaręs su Izraeliu dėl aliejaus pardavimo Izraeliui ir jo kainos ir todėl nebūsią jokių kliūčių Sinajaus pusiasaly esančius aliejaus laukus perduoti Egiptui.

Japonijos parlamentas, ilgai nesutaręs dėl kandidato į ministrus pirmininkus, pagaliau juo išrinko iki šiol tas pareigas ėjusį Masayoshi Ohira.

Salvadoro kairieji pasitraukė iš jų prieš kurį laiką užimtų darbo ir ūkio ministerijų ir palaido ten laikytus įkaitus. Už tai jiems buvo pažadėta užšaldyti maisto kainas, pakelti minimalų uždarbį ir painformuoti apie sulaukytų politinių kalinių likimą.

Prieš Angolos vyriausybę kariaujančių tautinės unijos partizanų vadas Savimbi pareiškė, kad partizanai laiko užėmę didelius žemės plotus.

Kariniai žinovai teigia, kad Sov. S-ga ir jos satelitai, nenaudodami atominių ginklų, per 48 val. gali persikelti per Reiną ir užimti Reino baseino pramonės sritis. Nato karinės pajėgos tik 1983 bus pasiruošusios kariauti iki 30 dienų.

P. ANILIONIS MOKO ORDINARUS

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 39

1979 liepos 13 RRT įgaliotinis P. Anilionis į savo įstaigą sukvietė visus Lietuvos ordinarus.

Pirmiausia P. Anilionis pasiūlė atsistojimų pagerbti vysk. J. Labuko atminimą. Visi atsistojė.

Įgaliotinis pasveikino vysk. L. Povilonį ir pranešė, kad nuo liepos 9 leista jam eiti pareigas. Toliau įgaliotinis teigė, kad kunigai ekstremistai suaktyvino savo veiklą; laukiama naujų išpuolių. "Ekstremistų nedaug, o dauguma kunigų yra lojalūs. Dalis kunigų svyruoja: nežino su kuriais eiti.

Ekstremistai duoda nurodymus net ordinarams. Reikia ordinarams parodyti daugiau aktyvumo, kad išlaikytų per ilgus metus sukurtą gražų vyskupo autoritetą.

Ekstremistai atsisako formaliai vykdyti tarybinius įstatymus. Kunigai ekstremistai susiorganizavo į dvi grupes: Helsinkio ir penketuką. Vietoje mirusio kun. Garucko stoji kun. Br. Laurinavičius.

1978 antroje pusėje atsirado penketukas, ir jų veikla kasdien aktyvėja. Jie niekam neatstovauja, niekieno neišrinkti, bet veikia. Kokia jų vieta dvasininkų tarpe?

Jie rašinėja raštus, meluoja ir neduoda jokių faktų. Jie nori, kad vyskupai ir valdytojai jų klausytų.

Kai kurie veikėjai šantažuoją net kai kuriuos vyskupus bei valdytojus. Per juos gali nukentėti geri, teisingi žmonės. Ordinarai tenesiduoda apjuodinti ir sutripiami. Kai kurie valdytojai duoda atkirtį, o kiti laukia, ką darys valdžia. Ir taip gaunasi susiskaldymas. Kunigai nežino, prie kurių prisidėti. Padėtis labai nenormali.

Ekstremistai savo veiklai pasirenka įvairias formas ir atsisako klausyti valdžios nurodymų.

Penketuko dokumentui Nr. 5 pareiškė solidarumą: Kaišiadorių vyskupijos — 60 proc. kunigų, Kauno vyskupijos — 63 proc. kunigų, Vilkaviškio vyskupijos — 78 proc. kunigų, Vilniaus vyskupijos kunigų 3 pareiškimai (dėl vyskupo gražinimo 64 proc. kunigų), Panevėžio vyskupijos — 84 proc. (raštas gana platus, nepagrįstas), Telšių vyskupijos — 76 proc. kunigų.

Renkant parašus, kunigai buvo pajuokti ir prigrąsinti. Turinys visų panašus, noras "apginti nukentėjusius", tačiau nepagrįstas faktais. Ieškant sunku surasti nuskriaustuosius. Tai tik šmeižtas. Rašo apie nusikaltimus Helsinkio nutarimams. Komentuoja tuos straipsnius, kurie jiems naudingi. Susirūpinę bažnyčių apsauga, o patys niokioja bažnyčias.

Niekas nedaro kunigų ir tikinčiųjų antraeiliais piliečiais, kaip rašo pareiškimuose.

Traukia gąsdinimais jaunimą į bažnyčią, pvz., klebonas Tamkevičius. Vėliau nukentės ir nekalti žmonės.

Vilniaus rkivyskupijos kunigai paskelbė Nuostatus negaliojančiais. Tai — neraštingumas! Ar įstatymai nuo to pranyko?

Kunigai 1962 liepos 2 konvenciją "Apie diskriminavimą švietimo srityje" panaudojo savo naudai. Pas mus privačių mokyklų nėra. Todėl mokyti draudžiama. Valstybinėse mokyklose yra savo nuostatai. Čia gali būti tik ginčas dėl įstatymo aiškinimo.

Panevėžio vyskupijos kunigai kelia klausimą dėl sutarčių panaikinimo. Vyskupas R. Kriščiūnas išsiuntinėjo raštą kunigams, kad pasirašytų. Ar tikslinga kelti klausimą, kai 95 procentai jau pasirašė? Liko tik 36 nepasirašiusios bendruomenės. Tai tik ieškojimas priekabių.

Kauno arkivyskupijoje nepasirašė 16 bendruomenių: Vilkaviškio vyskupijoje — 2 bendruomenės, Kaišiadorių — 4, Panevėžio — 14, o Telšių ir Vilniaus vyskupijose gal tik viena kita.

Pasirašymas — tai tvarkos reikalas, bet mes galime ir palaukti. Kai kurie klebonai net išvaiko komitetus, kurie nori pasirašyti sutartis. Pas kai kuriuos kunigus pasireiškia didelis no-

(nukelta į 2 psl.)

Iš okupuotos Lietuvos šią vasarą pabėgo Rimgaudas Emilis Kasiulis. Chicagoje jis dalyvavo Balfo sukviestoje spaudos konferencijoje. Nuotraukoje — svečias su Balfo direktoriais ir centro valdybos nariais. Iš k. Juozas Mackevičius, Laima Aleksienė, Rimgaudas E. Kasiulis, kun. Ansas Trakis, Aldona Daukienė ir Albinas Dzirvonas.

Nuotr. V. Noreikos

LIETUVIAI ATSTOVAI BALTUOSIUOSE RŪMUOSE

Tebeiną pareigas JAV Lietuvių Bendruomenės krašto valdybos pirmininkas inž. Algimantas Gečys ir vicepirmininkas Rimas Česonis spalio 24 dalyvavo prez. J. Carter ir viceprez. W.F. Mondale Baltuosiuose Rūmuose su ruoštaame priėmimo ir kiek vėliau Washingtono Hyatt viešbuty vykusiuose pietuose.

Tarptautinius lėktuvus aptarnaujanti unija atsisakė aptarnauti į N.Y. aerodromą atskridusį Irano linijos keleivinį lėktuvą, ir dėl to lėktuvas buvo nukreiptas į Montrealį Kanadoj.

Rodezijos sausumos kariuomenė ir aviacija puolė Zambijoje esančias Rodezijos partizanų bazines ir sunaikino 60 partizanų.

(nukelta į 6 psl.)

Atsilankiusių svečių buvo 400 su viršum, jų tarpe penkių tautinių grupių atstovai—lenkas, vengras, kubietis, meksikietis ir du lietuviai. Svečių daugumą sudarė JAV kongreso nariai, valstijų gybarnatoriai, miestų burmistrai, bendrovių ir unijų prezidentai, valstybės kabineto ir Baltųjų Rūmų štabo nariai.

LB atstovai penketą valandų trukusio priėmimo-pietų metu turėjo progą Lietuvą ir lietuvių rūpinimus klausimus trumpai priminti prezidentui Carter, viceprez. Mondale, Baltųjų Rūmų štabo viršininkui H. Jordan, rinkimų kampanijos pirmininkui Evan S. Dobelle (jo tėvas yra lietuvių kilmės) ir kitiems. Kalbant su JAV kongreso atstovais, jų prašyta remti kongr. C. Dougherty įnešto įstatymo

projektą (H.R. 5407), kuriuo siekiama suteikti finansinę JAV paramą Lietuvos Diplomatinių Tarnybų išlaikymui ir užtikrinti jos tęstinumą.

LB Inf.

ATVYKO SOLISTAS VACLOVAS DAUNORAS

Solistas Vaclovas Daunoras, kuris prašėsi, kad jį išleistų dainuoti į Italiją, nes Lietuvoje jis negali pritapti ir yra iš operos išmestas, lapkričio 7 atvyko į New Yorką ir Amerikoje išbus 6 savaites. Jis čia koncertuos. Atsivežė net savo akompaniatorių. Koncertai rengiami amerikiečiam. Bostone jo koncertas bus lapkričio 22, New Yorke — lapkričio 24, šeštadienį, 5:30 v.v. Carnegie Recital Hall salėje.

BIRBYNĖS IR BALFO PAGALBA KASIULIS PASIEKĖ LAISVĘ

Praėjusios vasaros pradžioj Vakarų Berlyne, kai vyko darbininkų streikai, Vakarų Vokietijos komunistų partija organizavo šventę, norėdama pademonstruoti partijos bendradarbiavimą su kitų kraštų komunistų partijomis ir partijos stiprumą. Kultūrinėse programose atlikti buvo pakviesti komunistų kraštų meniniai vienetai. Sovietų Sąjungai atstovavo okupuotos Lietuvos ansamblis "Lietuva". Ansamblis į Vakarų Berlyną atvyko iš rytinio.

Vakarų Vokietijos komunistų partijos rengta šventė ir demonstracija buvo blanki. Į dienos metu atliekamas programos parke nei praeiviai, nei parko lankytojai nekreipė dėmesio. Surengtas didysis mitingas buvo palaikyti organizuotas ir netvarkingas. Jį stebėjo jaunas "Lietuvos" ansamblio dalyvis. Ansambly jis grojo birbyne. Nuo grupės jis atitrūko, nors vadovų bė draudė po vieną vaikščioti, kad nepaklųstų.

Jaunuolis nesidomėjo aplinka ir mitingo vyksmu. Jo galvoj buvo mintis, kaip pasiekti anksčiau iš tolo matytą aerodromą, kur turėjo būti amerikiečiai, ir rasti kelią į laisvę.

Aerodromą pasiekė, rado amerikiečius, buvo išvežtas į Vakarų Vokietiją, gavo politinio pabėgėlio teises ir prieglaudą Jungtinės Amerikos Valstybėse. Balfo rūpėsiu ir globa atvyko į Chicago.

Spalio 25 Balfo centro valdyba sukvietė spaudos ir radio atstovus susipažinti ir pasikalbėti su iš okupuotos Lietuvos pabėgusiu "Lietuvos" ansamblio nariu Rimgaudu Emiliu Kasiuliu.

-o-

R. E. Kasiulis prieš 22 metus gimė Karaliaučiuje. Čia augo ir mokėsi. Vėliau mokėsi Įsruty, Klaipėdoj ir Kaune. 1978 Kaune baigė muzikos mokyklą. Groja akordeonu ir birbyne. Pateko į muzikinį "Lietuvos" ansamblį. Tas ansamblis turi progos išvykti į kitas sovietines respublikas, o šį kartą vyko ir į Vakarų pasaulį. Koncertai buvo numatyti Vakarų Berlyne ir Paryžiuje.

R. E. Kasiulis Kaune neilgai gyveno, bet jo pasakojimai ir atsakymai į iškeltus klausimus nušvietė tą okupuotoj Lietuvoj gyvenimo dalį, kurią pats Kasiulis pergyveno, pažįsta ir žino.

Lietuviai Rytprūsioose

Sovietiniai šaltiniai praneša, kad Rytprūsioose gyvena apie 25,000 lietuvių. Klausimas, kaip jie Rytprūsioose atsirado.

R. E. Kasiulio pasakojimu, buvo taip. Po karo okupuotoj Lietuvoj geresnius darbus paglemžė rusai ar kitų tautų iš Sovietų Sąjungos atvežti komunistai pareigūnai. Jo senelė, o jau paaugusi, nors dar gana jauna, jo motina, dirbo prie statybos. Nešiojo plytas ir dirbo kitus sunkius darbus. Jos, geresnio gyvenimo sąlygų ieškodamos, patraukė į Karaliaučių. Motina kilusi iš Suvalkijos, tėvas iš Žemaitijos. Karaliaučiuje gimė ir Rimgaudas.

Taigi tuos 25,000 sudaro lietuviai, kurie dėl darbo sąlygų iš Lietuvos buvo ištumti.

Karaliaučiuje ir aplamai Rytprūsioose jokio lietuviško pasireiškimo nėra. Nėra ir lietuviškų mokyklų — tik rusiškos. Nėra jokios lietuviškos organizacijos, ir lietuviai nežino tik apie artimoj kaimynystėj gyvenančius kitus lietuvius ir tik su jais susitinka.

Daugumą gyventojų sudaro rusai. Viešumoj kalbama tik rusiškai. Namuose yra kalbančių lietuviškai ir vokiškai, bet, kai nėra jokios tautinės veiklos, organizacijos ir tarpusavio ryšio, lietuviai greitai nutausta. Esminė nautaimo priežastis — mišrios šeimos. Lietuvės išteka už rusų, lietuviai veda rusas.

Visos bažnyčios paverstos salėmis ar sandėliais. Ankstesnių jų vietos gyventojų liuteronų neilko, o atvežtieji rusai kolonistai

jokios religijos nepraktikuoja.

Gyvenimo sąlygos sunkios. Krautuvėse kasdienio vartojimo reikmenų labai mažai. Prie krautuvų pirkėjai rikiuojasi į eiles anksti iš ryto. Kasiulių šeimai gyvenimas palengvėjo, kai motinos motina išėjo į pensiją ir turi laiko stovėti eilėse. Mėsa — didelė retenybė. Lietuvos teritorijoj gyvenimas daug geresnis.

Arčiau Lietuvos gyvenantieji apsipirkti eina į Lietuvą. Siena nesaugoma, yra tik užrašai, ir vienur kitur stovi milicininkai. Pirkėjai krautuves Lietuvoj užplūdavo rytais, todėl prekių ne likdavo iš darbų grįžusiems vietos gyventojam. Kilo nepasitenkinimas, ir buvo prieita iki to, kad Lietuvos pusėj krautuves atidarydavo vakarais, jog rytprūsiečiai negalėtų ateiti.

R. E. Kasiulis lietuviškai kalbėti išmoko namuose, nes namuose buvo kalbama tik lietuviškai. Rašyti išmoko pats, o paskutiniaisiais metais, gyvendamas Kaune, tevaratojo tik lietuvių kalbą.

Kodėl taip yra?

R. E. Kasiulis jau vaikystėj buvo labai savarankiškas. Paaugęs mėgo žiūrėti vakarietiškus filmus ir įžiūrėjo gyvenimo skirtumą Vakaruose ir Sovietų Sąjungoj. Gyvenant Kaune, R.E. Kasiuliui galvą kvaršino nuolatinės mintys: kodėl reikia bijoti išsakyti savo mintis, savo galvojimą; kodėl lietuviai Lietuvoj patys negali tvarkytis, kaip kitų tautų žmonės; kodėl Lietuvoj rusai, jų kariuomenė ir valdininkai; kodėl žmonėse vyrauja nuolatinė baimė; kodėl savo krašte lietuvis turi gyventi baimė; pagaliau kodėl Lietuva negali būti tokia, kokia prieš eilę metų buvo ir apie kokią jis tik tėra girdėjęs labai mažai? Gyvendamas Kaune, pradėjo klausyti radio transliacijų lietuviškai iš užsienio. Ir tik iš čia plačiau sužinojo apie pasaulio įvykius ir apie laisvėj gyvenančius lietuvius. Taip ir subrendo Kasiuliui mintis ieškoti laisvės Vakaruose.

Kasiulis tvirtino mum žinomą faktą, kad okupuotoj Lietuvoj žmogus laisvai gali tik galvoti, nes minčių niekas išskaityti negali. Tačiau kam nors mintis išsakyti, jeigu jos yra skirtingos nuo valdžios nustatytos linijos, yra pavojinga.

Pasiekti Vakarus Kasiulis pasirinko per ansamblį, nes ansamblis į Vakarus išvažiuoja gastrolių. Į ansamblį patekti sunku, o dar sunkiau patekti į tą grupę, kuri važiuoja į Vakarus. Muzikinis pasiruošimas Kasiuliui padėjo patekti į ansamblį, darbštumas ir specialaus instrumento, birbynės, naudojimas padėjo, kad būtų įjungtas į grupę, kuri buvo paruošta gastrolėm Vakarų Europoj, pirmiausia Vakarų Berlyne. Norint dalyvauti ansambly, reikia įstoti į komjaunimą, nors iki tol Kasiulis komjaunimo organizacijos išvengė.

Ansamblis yra drausmingas vienetas. Viena mergaitė iš ansamblio buvo pašalinta už tai, kad vadovai pastebėjo ant jos kaklo kryželį ir kad ji lanko bažnyčią.

Tokia atmosfera Kasiulį slėgė, ir jis troško ko greičiau ištrūkti, išsivaduoti. Jau išvažiuodamas į Kauną, nuo tėvų buvo atsisakyres, todėl nemano, kad jo pabėgimas į Vakarus jiems galėtų pakenkti.

Pabalgai

Kai ansamblis koncertuoja Lietuvoj, tai kiekvieną programos dalį pradeda su rusų dainomis rusiškai. Kitos dainos lietuviškos, didelė jų dalis komunistinės ir prorusiškos dvasios. Tikrai lietuviškos dainos sudaro tik pusę repertuaro. Ansambliui koncertuojant kitose sovietinėse respublikose ar Vakaruose, programoj yra pusė rusiškų dainų, atliekamų rusų kalba.

(nukelta į 2 psl.)

DAR APIE ČESIŪNĄ

Apie iš Vakarų Vokietijos dingusi sportininką Vladą Česiūną dar vis rašo Europos spauda. Daug rašė vokiečiai. New Yorke leidžiamas vokiečių dienraštis New Yorke Staats Zeitung und Herold, pasinaudodamas vokiečių spauda, aprašė jį spalio 20-21.

Pradžioje papasakoja visa, kas žinoma, kad jis rugsėjo 13 dingo iš Vokietijos. Dabar, kaip skelbia patys sovietai, atsiradęs jau Vilniuje, policijos ligoninėje.

Jis Vokietijoje buvo išgyvenęs keturias savaites, labai uoliai mokėsi vokiečių kalbos. Rugsėjo 13 jis nepasimėmė nė vieno daikto, kurį jau buvo išgijęs Vokietijoje. Liko ir jo nauja nepaliesta skutamoji mašinėlė. Savo sumuštinį įsidėjo į seną maišiuoką, kurį buvo atsivežęs iš Lietuvos, nors turėjo naują krepšėlį šiam reikalui. Paprastai iki autobuso jis eidavo su to kaimelio moterim. Dabar jis ėjo apie 100 metrų atstu.

Paskui mokyklos kieme uoliai skaitė savo vokiečių kalbos užrašus.

Tiek pasako vokiečių policijos apklausinėti liudininkai. Kas buvo toliau, jie nežino. Bonnoje visi įsitikinę, kad jis pats nepabėgo. Jį pagrobė sovietai.

Sovietų vienas laikraštis taip aprašo Česiūno pabėgimą. Jo draugai, pas kuriuos jis gyveno, jam davę kažko gerti, ir jis nebetekęs nei savo valios ir buvęs visai apdujęs. Kai jis atsipeikėjęs iš to apdujimo, pradėjęs ieškoti būdų, kaip patekti į Bonną. Iš tos vietos iki Bonnos buvo apie 100 kilometrų. Jis užkalbinęs pirmą taksį, kurį vairavo moteris. Ji atsisakė važiuoti. Tada užkalbino kitą taksį su vyru šoferiu. Tas paklausęs, ar turi pinigų susimokėti. Česiūnas parodęs pinigus.

vo moteris. Ji atsisakė važiuoti. Tada užkalbino kitą taksį su vyru šoferiu. Tas paklausęs, ar turi pinigų susimokėti. Česiūnas parodęs pinigus.

Bonnoje Česiūnas pasiprašęs, kad taksis sustotų didžiojoje gatvėje. Greitai sumokėjęs taksiiui ir apsidairęs ar kas jo neseka. Tad paėjęs gatvę ir sulaukęs Bonnos taksį, paprašęs jį nuvežti į Sovietų ambasadą.

Ferdinand Forker, pas kurį jis gyveno Vokietijoje, visai netiki, kad jis būtų pats savo noru grįžęs. Jis džiaugėsi pabėgęs, uoliai mokėsi vokiečių kalbos, buvo sudaręs naujus kontaktus, drauge su jais sportavo. Jų namuose jis pasakė, kad jis niekada savo noru negrįš, nes sugrįžusio laukia tik kalėjimas.

Kada nors paaiškės ir tai, kaip jis buvo pagrobtas ir išgabentas į Sovietų Sąjungą.

-o-

Papildome. Vokiečių žurnalas *Die Welt* spalio 18 atspausdino išsamų straipsnį, pavadintą Česiūno skandalas. Straipsnyje įrodoma, kad sportininką Česiūną pagrobė sovietų agentai, ir klausia, kodėl Bonnos vyriausybė nesima jokių veiksmų, kodėl ji tyli. Tokia Bonnos vyriausybės taktika tik pridengia sovietų grobuoniškus veiksmus.

Iš to straipsnio paaiškėja, kad Vladas Česiūnas turėjo rugsėjo 14 sovietų konsului pareikšti, kad jis s savo noru palieka Vokietijoje ir nenori grįžti. Tokio pasikalbėjimo reikalavo konsulas. Jis būtų vykęs prie vokiečių liudininkų.

Laikraštis ir kelia klausimą, juk konsulo akivaizdoje jis ga-

lėjo pareikšti savo norą grįžti atgal. Dabar jis dingo rugsėjo 13, nes sovietų agentam buvo patogiau užbėgti įvykiams už akių, kad toks pasikalbėjimas neįvyktų.

Laikraštis atkreipia dėmesį, jei jis būtų norėjęs grįžti atgal,

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 39

(atkelta iš 1 psl.)

ras vadovauti. Skelbiama, kad sudaromas "dvidešimtukas" iš bedievių ir aktyvo. Jei kur taip yra, tai reikia pataisyti.

Kirdeikių klebonas kun. P. Kražauskas, sudarė savo komitetą. Padėtis nebenormali. Žmonės neina į bažnyčią." (Čia įsiterpė kan. J. Andrikonis: "Kun. P. Kražauskas nuimtas nuo pareigų").

Igaliotinis tęsė toliau: "I Seminariją leista priimti 21. Seminarijoje yra besišafojančių. Vals-tybinėse mokyklose nuotaika geresnė (atrodo, kad Anilioniui nepatiko Seminarijoje per pasikaitą klierikų pateikti klausimai — Red.). Jei klierikai šakosis, tai bus nubyreėjimų. Jei kieno nors brolis kunigas šakosis, tai bus galima tartis su ston-iančiuoju?"

Buvo prašoma priimti ir iš kitų respublikų, bet Jūs, ordinarai, galvojate tik apie savo marškinis; sakote, kad atsiųs šnipų. Daugiau 100 Seminarijoje nebus."

Vysk. L. Povilonis siūlė priimti bent 30 kandidatų į pirmą kursą.

Kun. A. Vaičius prašė priimti į Seminariją be atitarnavimo kariuomenėje, nes karo metu ir tai atleidinėjo nuo karinės tarnybos. P. Anilionis beveik pritarė šiai nuomonei, bet teisinosi, kad su kariuomene esą sunku susikalbėti.

Vysk. L. Povilonis siūlė sutrumpinti mokslo metus. Kunigai turi būti gerai paruošti! Todėl negali būti ir kalbos apie sutrumpinimą — Red.).

"Kunigai prašo nedrausti rengti vaikus Pirmajai Šv. Komunijai, — tęsia P. Anilionis, — tačiau nieko nebus — Baudžiamojo Kodekso 163 str. bus taikomas visu griežtumu."

I Telšių vyskupijos kunigų nusiskundimą, kad valdžia kludoda klebonams administruoti parapijas, įgaliotinis atsakė: "Viskas yra galima, jei yra geras bažnyčios komiteto ir rajono komiteto kontaktas".

"Skundžiamasi, kad kunigai negali atvykti į atlaidus, bet vis-

jis būtų pasiėmęs Vokietijoje įsigytus daiktėlius. Dabar jis viską paliko.

Šią *Die Welt* medžiagą Kanadoje veikia lietuvių komitetas žmogaus teisėms ginti išvertė į anglų kalbą ir pasiuntė spaudai.

kas galima, jei elgiamasi normaliai. Pvz., Žemaičių Kalvarijos atlaidai. Atvyko kun. A. Svarinskas, paėmė iš klebono valdžią ir pats viską tvarkė. Kun. Svarinskas sakė, kad, kas nesėdėjęs lageryje, tas yra blogas kunigas, o kun. Tamkevičius tvirtinęs: "Mes kovosime iki kraujo ir per kraują eisime iki visiškos pergalės. Geriau mirti negu prisitaikyti!"

Jie nepagerbė šventų vietų, — dėstė Anilionis, — o tik darė antitarybinius mitingus.

Ekstremistai nesivadovauja Biblija. Jei kas būtų nukentėjęs už Bažnyčią, tai gal dar galėtų vadintis kankiniu. O dabar?

I Krinčiną atvyksta kun. Našlėnas, o klebonas kun. B. Babrauskas jam leidžia kalbėti. Per šv. Petro ir Povilo atlaidus kun. Našlėnas visą valandą koneveikė tarybinį jaunimą. Ar jis kalbėjo, kaip reikalauja Vatikano II nutarimai?

Telšiai skundžiasi, kad kontroliuojami atlaidai. Kontroliuojama tiek, kad būtų tvarka.

Jie taip pat nepatenkinti, kad tikintieji negali užimti vadovaujančių postų.

Kam kunigai gina kitus? Tegul patys tikintieji ginasi. Buržuazinėje Lietuvoje į policiją nepriimdavo iš neturtingų šeimų. Kodėl kunigai tuomet jų negynė? Čia ne tikėjimo reikalas.

Telšiečiai skundėsi, kad tikintiesiems trukdoma stoti į aukštąsias mokyklas ir yra visaip išjuokiami, bet buvo aplankyti kai kurie suminėtieji, bet jie skėčioja rankomis ir nieko nežino. Rašant reikia nurodyti faktus."

P. Anilionis piktai išsireiškė apie pogrindį: "Pogrindis priešams. Kas dirba, tas neturi laiko galvoti apie pogrindį.

Pastebėta, kad kai kurie kunigai bendrauja su tais, kurie buvo nuteisti už žudynes 25 metams.

Kai kurie kunigai ieško konfliktinių situacijų, pvz., Sudarė klebonas ant durų išlaukinė pusėje iškabino kryžių. O tame name dar yra ir kitos įstaigos.

(Bus daugiau)

BIRBYNĖS IR BALFO PAGALBA KASIULIS PASIEKĖ LAISVĘ

(atkelta iš 2 psl.)

Apie Kalantos susideginimą Kasiulis girdėjo Kaune. Jaunimui Kalanta yra didvyris. Apie Simą Kudirką sužinojo tik iš užsienio radijo.

Aplamai lietuviui nusiteikę patriotiškai. Jaunimas savo nuotakas išreiškia apsirėngimu ir vakarietiškos muzikos propagavimu. Iš jaunimo lūpų išgirstama ir drąsesnių viešų pasisakymų prieš santvarką ir okupaciją. Vyresnieji santūresni. Visi demonstratyviai vengia rusų kalbos. Jeigu viešai mažai rodoma neapykanta rusam ir okupacijai, tai ją galima jausti, tarsi ji kabėtų ore.

Amerikiečiai Kasiulio negrąžino rusam ir apsaugojo, kad jo nepagrobty. Leido apsigyventi Jungtinėse Amerikos Valstybėse. Vokietijoj gyveno amerikiečių globoj ir lietuvių nesutiko. Jau čia juo pradėjo rūpintis Balfas, nors netiesiogiai. Iš Vokietijos tiesiog atvyko per New Yorką į Chicago spalio 24, o 25 įvyko pasikalbėjimas. Taigi niekas jam minčių negalėjo įskiepyti ir nurodyti, ką turi pasakyti. Tam buvo per mažai laiko.

R.E. Kasiulis mano susirasti darbą ir tęsti studijas muzikoje. Dabar yra Balfio globoj.

Pasikalbėjimą su Kasiuliu pradėjo Balfio valdybos vicepirmininkas kun. Ansas Trakis, o pravedė Balfio direktorius Albinas Dzirvonas.

Jonas Jasaitis

DOVANA — IRENOS VELONSKIENES SIUNTINIŲ ĮSTAIGA. Greitas išsiuntimas, prekių pasirinkimas žemomis kainomis. Negalint atvykti, sudaromi pageidaujamy daiktų sluntiniai pagal užsakymus. SUDAROMI GIMINIŲ IŠKVIETIMO IŠ LIETUVOS DOKUMENTAI. Persiunčiamas iš Lietuvos atvykusių svečių asmeninis bagažas. Siuntinių bei kitais reikalais kreiptis tel. 268-1594, adresas: 69-40 Fleet St., Forest Hills, NY 11375.

VALDAS C. DUOBA, lietuvis advokatas, 357 Larkfield Rd., E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 968-5454, namų vakarais (516) 757-4296. Antradienį 2-8 val. vak., šeštadienį 9:30-12:30 val. Lito patalpose: 86-01 114th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. (212) 441-2811.

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiomis progoms. 846-5454-9527; vakare: 835-4149 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public, 660 Grand St., Brooklyn, N.Y. 11211; ST 2-5043.

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Telxela, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.), telef. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

GARSZVOS LAIDOTUVIŲ ĮSTAIGOS — ŠERMININĖS: Haven Hill Funeral Home, Inc., 104-38 Jamaica Ave., Richmond Hill, N.Y. 11418; ir Garszva Funeral Home, 231 Bedford Ave., Brooklyn, N.Y. 11211. Modernios, erdvios ir vėsinamos koplyčios. Jau trečia Garszvos šeimos generacija yra New York State laidotuvių direktoriai ir balzamuotojai. Tel. 846-1970. Pageidaujant parūpinamos šermininės bet kurio miesto dalys.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujojoje vietoje — OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Telef. 847-2323 (namų telef. 847-4477). Įstaigoj krepšiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern. 1863 Madison St., Ridgewood, N.Y. 11227, 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N.Y. 11368. Telef. 779-5156.

SPARTA—Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, kompiuteriai, įv. biurnio mašinos—pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir firmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Barry Dr. E. Northport, N.Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

FLORIDA REAL ESTATE Rezidencinės ir Komerinės Nuosavybės Apartmentai • Kondominijai • Nuomavimas **Angelė E. Karnienė** REALTOR ••• BROKER ••• NOTARY 3701 Gulf Boulevard, St. Petersburg Beach, Fl. 33706 Telefonas (813) 360-2448. Vakare (813) 345-2738

NAUJAUSIUS 1979 METŲ JAV GAMYBOS AUTOMOBILIŲS galima įsigyti gamintojo kaina. Tai galimybė sutaupyti iki 750 dol. ir daugiau. Del informacijos skambinti: L. Juozapavičius, 424-2109, arba rašyti: 60-54 70th St., Maspeth, N.Y. 11378.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimai, šeštadienį 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 7-8 v.v. 97.9 FM. Music of Lithuania, pirmadienį 7:30-8:30 val. vak. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. Dr. J.J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N.J. 07092. Tel. (201) 232-5565.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N.Y. 11364. Tel. 212 229-9134.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ. Fasolino MEMORIALS 66-86 80 ST., MIDDLE VILLAGE, QUEENS Phones: 326-1282 326-3150 TAI MŪSU VIENINTELĖ VIETA — GAUSI PARODŲ SALE	KVEČAS JONAS 1933 + 1976
---	--

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
- GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESCIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N.Y. 11229
TEL.: (212) 769-3300

Koalicijos išlaisvinti Petkų ir Gajauską darbuotojų dalis aptaria ateities planus, kaip pagelbėti politiniams kalinams. Iš k. Dalia Jakienė, Charles Zerr — pirmininkas, Rimas Stirbys, Algimantas Gečys ir Aušra Zerr. Nuotr. R. Stirbio

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd. Editorial Office (212) 827-1352
Brooklyn, N. Y., 11207 Business Office (212) 827-1351

Publication No. 148360

Second class postage paid at Brooklyn, N.Y., Post Office
Subscription per year — \$13.00. Single Copy 25 centsEina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organą DARBININKA ir LIET. ŽINIĄS • Pre-
numerata metams \$13.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra •
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį
ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Padėkos savaitė

Padėkos diena Amerikoje gyva nuo 1621 metų, nors oficialia švente ją paskelbė tik prezidentas Washingtonas 1789. Padėkos dienoje pasireiškė Amerikos pionierių ir Amerikos valstybės tėvų kūrėjų Dievą išpažįstanti dvasia. Tos dvasios įtakoje susidariusios tradicijos išsilaikė iki dabar. Nors "liberalais" besivadina veikėjai Amerikos dvasią nori pakeisti — nori padaryti Ameriką be Dievo, bet ir vyriausio teismo teisėjai ir kiti, kurie Dievą šalina iš gyvenimo, tur būt, neatsisako nuo Padėkos dienos šventimo. Tokia tradicijos galia.

Jei Amerikos pionieriai dėkojo Apvaizdai už derlių, tai čia esantieji lietuviai turi pagrindo ypatingesnei padėkai, kurios prasmė gali būti išreikšta ir tokiais žodžiais:

— Dėkojame, kad leidai mum atsidurti ne Sibire, bet šiame krašte.

Dėkojame, kad leidai nenu-skęsti Atlante, o šio krašto ge-rovės pertekliuje; leidai išlaikyti gyvą prisiminimą paliktam kraš-tui, meilę broliam, kuriem ten liko sunkiausia dalia.

Dėkojame, kad davei išminties išvengtį klastų, kurias tebe-spendžia priešas, norėdamas paversti mus savanorišku įran-kiu tėvynės laisvės pakasynom; dėkojame, kad palaikai mūsų tarpusavio sutarimą ir tėvynės išsilaivinimo viltį.

Dėkojame ypač, kad mūsų vaikai liko daugelis ištikimi tėvų religinėm ir tautinėm tradici-jom ir žada būti už mus prana-šesniais šio krašto piliečiais ir lietuvių tautos kariais.

-0-

Padėka nėra tik mandagumo formulė. Padėka išreiškia žmo-gaus išpažinimą, kad jis priklau-so nuo kito; kad tas kitas jam yra padaręs gero; kad tarp do-vanotojo ir apdovanotojo yra so-lidarumo ryšys.

ŠV. ANTANAS PADUVIETIS

IŠVERTĖ ANTANAS VAIČIULAITIS

2 2

Saulutė buvo jau pakilusi aukštai į padangę, kada tas mažo ūgio pamokslininkas plačiu kryžiaus ženklu palaimino upę ir jūrą, kur suvیزgėjo daugybė uodegų: žuvis nėrė atgal į savo tyrus, permatomus vandenį, ir žalia savo pasaulį ir užburtą jūros augmenų karalystę.

Puslapis kronikose

Garsas apie pamokslą Forlio mieste ir apie paskesnius Antano pasirodymus anose apylinkėse sklido iš vienuolio į vie-nuolyną ir po visas ordino pro-vincijas. Tuo keliu brolio Antano vardas pasiekė ir Paryžių ir prasiskverbė pro kalėjimo sienas. Šį atsitikimą aprašo viena anų gadinųjų kronika, paliudy-dama, kokio garso, vos pradėjęs apaštalausti, susilaukė nužemin-tasai brolis, trokęs nežinioj pasilikti menkas. Ta kronikos vieta yra pirmaeilis istorijos do-kumentas, tyrinėjant Antano garbės pradžią.

Padėkos dieną, prieš sėsdami prie kalakutais apkrauto sta-lo, galėtume bent mintimi api-bėgti tuos, kuriems anas mūsų dėkingumo jausmas priklauso. Ar dėkingi esame Dievui už gyvybę, sveikatą, laisvę, protą? Ar dėkingi šiam kraštui už glo-bą? Ar dėkingi asmenim ir į-staigom, iš kurių sulaukėm sau ir savo kraštui paramos?

Štai neseniai kreipėmės į JAV kongresmanus, prašydami, pa-remti Pabaltijo kraštų laisvę liečiančias rezolucijas. Ar visi tuo pačiu uolumu sugebėjom jiems padėkoti? Daugelis esame pasinaudoję JAV vyskupų NCWC ir lietuviško Balfo pašal-pa. Padėkos dienos savaitę vyk-domas NCWC tartotų drabužių vaju-s, o taip pat vykdomi rudenį ir Balfo vajai. Kiek pato-giau įsikūrę, ar prisimename dė-kingumo pareigą tom įstaigom, kad jos ir toliau galėtų vykdy-ti gailėstingumo darbus?

Kad Padėkos diena neišvirstų tik į kalakutų dieną, būtina, kad sotieji prisimintų alkanuo-sius, apsilvilkusieji — nuogalius!

-0-

Būti dėkingam — tai pripa-žinti kito mum padarytą gerą ir turėti nuoširdų norą kuo nors atsilųginti. Jei negalime to pa-daryti, tai tariame bent savo ačiū. Sakoma, net ir man-dagumas to reikalauja. Tačiau yra skirtumo tarp mandagumo ir dėkingumo. Dėkingumas atsi-remia į gerą valią ir meilę, o mandagumas gali slepti ir ne-apykantą. Mandagumo galima išreikšauti, ir asmuo nenuken-tės, bet laimės įgydamas dailią elgseną. Dėkingumo negalima prievarta išgauti nesulaužant žmogaus asmenybės. Tai turi būti laisvas žmogaus valios aktas. Ne laisvojo arba vergo dėkingumas yra vertas pasigai-lėjimo.

(Tęsinys)

Kuba yra geriausias pavyzdys, kaip pasiekiami sovietinės im-perijos laimėjimai. Buvęs JAV-bių ambasadorius Earle T. Smith prie Kubos diktatoriaus Batistos valdžios laiške NY Times (1979 rugsėjo 26) redakcijai rašo, kad be JAV-bių pagalbos Fidel Cast-ro nebūtų galėjęs užgrobti valdžios. JAV-bių spauda jį rėmė moraliai, o sovietinė imperija — ginklais ir direktyvomis. Kada JAV-bėse pasigirdo balsų, kad Castro vadovaujamoji revoliucija pereinantį komunistų rankas ir kad pats vadas galis būti komunistas, tai didžiojo JAV-bių ir pasaulio spaudos buvo aiškinama, kad revoliuciją veda agrariniai reformatoriai ir kad jis vadas jokių būdu nesąs ko-munistas. Kas toliau įvyko, visi žinom: Castro pasirodė besąs ne tik komunistas, bet ir lojaliau-sias Kremliaus agentas, kokį Va-kaaruose Kremlius yra turėjęs. Kol Kubos diktatorium buvo Batista, tai prieš jį ėjo visas demokratinis pasaulis ir sovieti-nė imperija, o kai jo vieton atsi-sėdo Castro, tai vieninteliu jo oponentu beliko JAV-bės. Net diktatorių nekenčianti liberalinė spauda pasidarė nebe tokia iš-kalbanga, kaip prieš Batistą.

Tokios padėties akivaizdoj prieinam pagrindinio klau-simo, būtent, ar tokiai totalitari-nei valstybei, kurios santvarka paremta melu ir neribotą galią turinčios policijos teroru, lemta ir toliau plėstis ir užvaldyti pasaulį, ar jai lemta žūti, kaip žuvo Hitlerio nacionalsocializ-mas ir Mussolinio fašizmas. Daug ženklų rodo, kad jai lem-ta išnykti nuo žemės paviršiaus, nors gal ir ne taip greit, kaip pranašavo prieš kelerius metus išleistojo knygoj sovietų rašyto-jas ir istorikas Amalrik, kuris, stebėdamas įvykius iš vidaus, kėlė klausimą, ar Sovietų Są-

Tėvynės Garsų radijo valandėlės vedėjas Juozas Stempu-
zis džiaugiasi sukačtimi ir pagerbimu. Jis su šia radijo va-
landėle dirba 30 metų. Už tai Ohio valstijos viceguber-
natorius George Voinovich jam suteikė garbės viceguber-
natoriaus titulą. Nuotr. V. Bacevičius

mės galybė, nepasotinamas val-džios, sapnų ir vilygų lūkes-čių troškuls! Esu Portugalijos karaliaus sūnus ir tiekios žemių viešpats, o patekau į panieką, įmestas kalėjiman. Tuo tarpu anas šventas vyras Fernande-zas, kilęs iš smulkesnių mies-to didikų, pasiekė tokio šventu-mo ir tokios garbės, kad jo var-das Dievo ir jo brolių akyse yra išaukštintas ir spindi didži-
už visų portugalų ir ispanų var-dus. Portugalija! Karaličio Fer-nandezo pažeminimą ir nešlovę atpirkio mažesnis brolis Fer-nandežas".

Vienuolis Fernandezas viliojo karalaitį. Jis troško geriau jį pa-žinti ir meldė karalių, kad jam leistų susieiti su mažesniaisiais broliais. Karalius Liudvikas, pa-gailęs kalinio dalios, jam pasiun-tė keturis pranciškonus, kurie jį lankydavo kasdien po du, nešda-mi paguodos. Taip pranciškoniš-koji šviesa, kurią skleidė Anta-no vardas, įspindo į niūrų ka-lėjimo bokštą Paryžiuje.

"Broliai Antanai, mano vyskupai!"

Vieną dieną pas Antaną, taip besakantį pamokslus, atėjo bro-lis, visas apdulkėjęs nuo ilgos kelionės. Tas brolis, sūstasas Pranciškaus, atnešė laišką, rašy-tą "tėvo" ir primuštą antspau-du, kurį jis mėgo: kryžiumi. Laiške buvo pasakyta: "Broliai Antanai, mano vyskupai. Man būtų malonu, jog tu broliams skaitytum šventąją teologiją,

LIETUVOS LAISVĖS VILTYS
ŠIŲ LAIKŲ TARPTAUTINĖJ RAIDOJLietuvos gen. konsulo Aniceto Simučio referatas,
skaitytas Amerikos lietuvių kongrese, Clevelande,
1979 spalio 13

junga išsilaikys iki 1984 metų.

Jei mum kelia susirūpinimą sovietinės imperijos laimėjimai, prisiminkim Mussolinio laimė-jimus, užkariaujant Etiopiją, ir Hitlerio užkariavimus Europoj. Visi žinom, kuo tie laimėjimai baigėsi.

Tad šitokiame fone tenka kal-bėti apie Lietuvos laisvės at-gavimo viltis, kurių įgyvendini-mas turi išplaukti iš tolimesnės dviejų pasaulio galybių, JAV-bių ir vadinamosios Sovietų Są-jungos, santykių vystymosi ei-gos.

Juridškai Lietuvos kaip vals-tybės egzistavimas tebėra pilnai pagrįstas. Pirmiausia Lietuvos-Sovietų Sąjungos 1920 liepos 12 Taikos sutartim, kuria Rusija vi-siems laikam atsisakė nuo bet ko-kių teisių į Lietuvą. Toji sutartis buvo sustiprinta 1926 rugsėjo 26 Lietuvos — Sovietų Sąjungos Nepuolimo sutartim, kuri buvo pratęsta dviem atvejais, būtent, 1931 gegužės 6 ir 1934 balan-džio 4. Paskutinis pratęsimas galiojo iki 1945 gruodžio 31.

Pirmoji tas galiojančias sutartis sulaužė Sovietų Sąjunga žinomuju 1939 rugpiūčio 23 Stalino-Hitlerio susitarimu ir rugsėjo 28 papildymu, kuriuo Lietuva, Latvija ir Estija buvo perleistos Rusijos "įtakos sferai". Po šio susitarimo įvyko in-vazija ir okupacija, lydimas mum žinomos rinkimų komedijos ir tariamųjų prašymų priimti į So-vietų Sąjungą.

Kai Hitleris 1941 birželio mėn. atsisuko prieš savo sąjun-gininką, Baltijos valstybės atsi-

dūrė pastarojo okupacijoj, kuris lygiai, kaip ir Stalinas, nepaisė lietuvių tautos valios, išreikštos visuotiniu sukilimu prieš rusi-kąjį okupantą.

Kaip jau žinom, į teisiškai pagrįstą nepriklausomos Lie-tuvos, Latvijos ir Estijos padė-tį tarptautinėj arenoj rugpiūčio 23 Maskvoj atkreipė spaudos dėmesį 45 lietuviai, latviai ir estai, kreipdamiesi memorandumu į Sovietų Sąjungos vyriausy-bę, į Federalinės ir Demokratinės Vokietijos vyriausybes, į visas Atlanto Čarterį pasirašiu-sias vyriausybes ir į Jungt. Tautų generalinį sekretorių Kurt Waldheim, primindami prieš 40 metų neteisėtą Hitlerio-Stalino susitarimą apie Baltijos vals-tybių ir Lenkijos bei Suomijos žemių pasidalinimą.

Jie primena 1941 rugpiūčio 14 Atlanto Čarterį, kurio 2-rasis pa-ragrafas skelbia, kad nei JAV-bės, nei Didžioji Britanija nesu-tiks su teritoriniais pakeitimais, kurie nesideris su tų teritorijų gyventojų laisvai išreikšta va-lia. Tų pat metų rugsėjo 24 Sov. Sąjunga, prisidėdama prie Atlanto Čarterio, pareiškė, kad Sovietų Sąjunga visada laikėsi apsisprendimo teisės principo, palikdama kiekvienai tautai tei-sę į nepriklausomybę, teritoria-linę neliečiamybę ir į tokią socialinę santvarką, kuri jos žmonių sprendim būtų reika-linga krašto ekonominiam ir kul-tūriniam vystymuisi.

Hitleriui užpuolus kriminalo partnerį Staliną, rugpiūčio 23 ir rugsėjo 28 susitarimai savaime nustojo reikšmės: ir galios, bet iki šios dienos Sovietų Sąjunga nėra viešai pareiškusi, kad ji nuo tų susitarimų atsisako, panašiai, kaip tą padarė Vakarų Vokietij-os vyriausybė, viešai pareišk-dama, kad 1938 rugsėjo 25 Hit-lerio susitarimas su Čekoslova-kija yra niekingas ir neegzistuo-jantis nuo pat pasirašymo mo-mento. Iš Hitlerio gautąjį grobį ir šių dienų sovietų imperijos valdovai nori pasilaikyti.

Tad nieko nuostabaus, jei ne-seniai iš sovietinio kalėjimo į Vakarus išleistas ukrainietis Va-lentinas Moroz vienoj savo kal-boj pasakė, kad, jei Ukraina bū-tų juoda ir Afrikoj, tai ji jau se-niai būtų nepriklausoma.

Pasinaudodami ta pačia analo-gija, prileiskim, kad Lietuva, Latvija ir Estija yra juodos ir Af-rikoj ir iki šiol kažkokių nesu-prantamu būdu dar neatgavusios nepriklausomybės. Ir štai iš ten ateina žinia, kad, prisimindami keturių dešimčių metų vergijon pardavimo sukaktį, 45-ki tų tautų atstovai pareikalavo apsispre-dimo teisės ir kad tam paremti surinkta net 35,000 parašų, ne-žiūrint baltųjų kolonistų polici-jos žiauriausio persekiojimo.

Reakcija pasauly būtų nepa-prasta. Iš visų pasaulio kampų į ten skubėtų žurnalistai ir repor-teriai su televizijos ir foto apa-ratais, spaudoj pasirodytų ilgiau-si pasikalbėjimai su vadais ir ei-liniais — visų pasirašiusių ir ne-pasirašiusių tas pats laisvės ir nepriklausomybės troškimas. Sovietų imperija viena iš pirmų jų iškeltų J. Tautose tų tautų dekolonizacijos klausimą, o paslapčiom siųstų į ten ginklus ir terorizmo instruktorius, mo-kančius, kaip kovoti su prispaudėjais. Greitas nepriklausomy-bės atgavimas būtų užtikrintas. JAV-bės nedelsdamos atėitų į pagalbą su "foreign aid" stam-besnėm sumom.

Argi dėl to, kad nesam juodi ir nesam Afrikoj, mes žiauriai diskriminuojami? Šiandien nie-kas nežino, kas atsitiko su tais 45 drąsuoliais, kaip lygiai neži-nom, kiek dar yra laisvė iš tų 35,000 drįsusių savo parašais reiklauti apsisprendimo teisės. Po vieno šuktelėjimo laisvojoj pasaulio spaudoj užviešpataują mirtinė tyła. Mes nepavydim Afrikos tautom laisvės, bet lūdi-m, kad ne visiem imperialis-tam taikomas tas pats matas tarptautinėj arenoj.

Jei Sovietų Sąjunga laikytusi tarptautinių sutarčių ir savo vie-šų deklaracijų, tai Lietuvos ne-priklausomybės atstatymui kliū-čių tarptautinėj arenoj nebūtų.

Deja, Maskva nuo pat pra-džios pasirinko kitą kelią. Net tuo metu, kai Hitlerio armijos buvo prie Leningrado ir Mask-vos, Sov. Sąjungos vyriausybė darė didžiausią spaudimą į nau-juosius sąjungininkus, Didžiąją Britaniją ir JAV-bes, kad jie su-tiktų iš Hitlerio gautąjį grobį įteisinti.

(Bus daugiau)

šes. Jis buvo toks mokslo vyras, kuris atitiko Pranciškaus idealą: grįžęs į evangelijos paprastu-mą. Ir kaip tik todėl jis pavadi-no jį savo vyskupu. Tie žodžiai nusakė visą Koimbros mokyti-nio dvasios istoriją ir jo paveiks-lą.

Taip pat Antanas jam buvo vy-ras, suėmęs visas bažnytinio mokslo žinias, ir pamokslininkas, kuris tiesos duoną dalino ma-žiesiems savo broliams.

Mokytojas ir pamokslininkas

Brolis Antanas dabar pajuto, kad jo mokslas atgijo, išskaidrin-tas nuo puikybės ir nuo tušty-bės dėl tiekios žinių, surinktų iš daugybės raštų. Žuvo ir neramus godulys perprasti slėpinius. Jo mokslas pasikeitė, ieškodamas Dievo. Jis ieškos Dievo, nepa-liestas žmogiškųjų drumzlių.

Nuo šiol jį gaivins meilė.

Švento Kryžiaus vienuolyne dažnai vien tik protas tyrė iš dangaus siųstąjį žodį. Dabar meilė pramerks dvasios akis pa-žinti tiesai. Mokslas nūn bus susiradęs naują palydovą: mei-lę, pavirtusią veiksmu. O veiks-mas, savo ruožtu, bus paves-tas artimo gerovei ir lengves-niam jų gyvenimui.

Pranciškaus laiškas Antaną padarė pirmutiniu pranciškonų ordino lektorium, arba mokyto-ju, ne viešose mokyklose, o tik pačiuose ordino namuose, nes pranciškonai tik keleri metai vė-liau ėmė stoti į garsius Pary-

žiaus ir Oksfordo universitetus. Pirmiausia jis dėstė Bolonijoje, mokslių mieste, mažesniųjų bro-lių namuose, paskui gi įvairiose vietose, kur jam tekdavo apsilan-kyti, pavyzdžiui, Tulūzoje ir Montpellier Prancūzijoje, kur jauniems broliams reikėjo išsi-gudrinti disputuose su albi-giečiais. Šiuo laiku Antano bi-čiuliai buvo Vercelli ir Tomas Gallo, didysis mokslo vyras, ku-rio vardas iš Paryžiaus pa-garsėjo visoje Europoje. Jisai Dionizo Areopagitos komenta-ruose paliko atminimą apie brolių Antaną, kuris paslaptis pa-žino per meilę. Seniausiuose pa-veiksluose Antaną matome su knyga. Vienas Umbrijos ta-pytojas penkioliktame amžiuje jį pavaizdavo prieangyje, šviesos apsuptą. Pirmasis ordino moky-tasas sėdi ten kėslė tarp moky-tinių ir laiko rankraštį.

Antroje reguloje randame trumpą skyrelį apie pamoksl-i-ninkus. Pranciškus, nuostabiai mokyjės prabilti į žmones, pa-gaidavo, kad brolių pamokslai būtų aiškūs ir paprasti, naudin-gi ir sustiprinantys. Tie pa-lėms, pavirtusią veiksmu. O veiks-mas, savo ruožtu, bus paves-tas artimo gerovei ir lengves-niam jų gyvenimui.

Nuo šiol jį gaivins meilė.

Pranciškaus laiškas Antaną padarė pirmutiniu pranciškonų ordino lektorium, arba mokyto-ju, ne viešose mokyklose, o tik pačiuose ordino namuose, nes pranciškonai tik keleri metai vė-liau ėmė stoti į garsius Pary-

(Bus daugiau)

VEIKLUSIS JUOZAS B. LAUČKA — NAUJASIS ATEITININKŲ FEDERACIJOS VADAS

Ateitininkų Federacijos rinkiminė komisija paskelbė balsavimo duomenis, kad tos Federacijos vadu išrinktas Juozas Bronius Laučka, veiklus ateitininkas, visuomenininkas. Jis Federacijos Vado pareigas perima iš dr. Petro Kisieliaus lapkričio 18 Chicagoje.

Iki šiol visi buvę Federacijos vadai buvo gimę Lietuvoje, buvo intelektualai, profesorai, mokslo daktarai. Šis vadas yra gimęs Amerikoje, bet augęs Lietuvoje, savo gyvenimą paskyręs plačia visuomeninei veiklai, veikęs daugiausia katalikiškose organizacijose. Tad į jo gyvenimą įsirašo daug veiklos datų.

Gimęs Amerikoje

Juozas B. Laučka gimė 1910 sausio 25 Brocktone, Mass. Dar vaikystėje su tėvais grįžo į Lietuvą, į Vabalninką, ir ten išaugo, pasisavinęs aukštųjų tarmę ir būdą.

Mokyklose

Mokėsi Vabalninko pradžios mokykloje, gimnaziją lankė Biržuose ir ją baigė Panevėžyje. Įstojęs į Lietuvos universitetą, studijavo teisę.

Nenorėdamas prarasti Amerikos pilietybės, jis 1930 rudenį grįžo į Ameriką ir čia išbuvo trejus metus. 1933 vėl nuvyko į Kauną ir ten baigė teisės studijas. Gavęs diplomą, 1936 atvyko į Ameriką.

Amerikoje tarp visų darbų irgi studijavo politinius mokslus ir baigė Georgetown universitetą magistro laipsniu.

Visuomeninėje veikloje

Jaunystėje įsijungė į visuomeninę veiklą, įsijungė į pavarininkus ir ateitininkus. Abiejose organizacijose reikšėsi, kaip uolus organizatorius, vadas.

Ateitininku jis yra nuo 1921. Buvo kuopos ir rajono pirmininku. Būdamas studentu, labai išplėtė savo veiklą. Buvo Moksleivių Ateitininkų Sąjungos pirmininku, Vytauto Didžiojo Universiteto Studentų Sąjungos pirmininku.

Atvykęs į Ameriką, po antrojo pasaulinio karo tuoj organizavo ateitininkų veiklą — buvo JAV Ateitininkų Sąjungos pirmininku, vėliau Ateitininkų Sėdraugių Sąjungos pirmininku.

Lietuvos vyčių veikloje

Kai pirmą kartą atvyko į Ameriką, jis atvežė ir pavarininkų

sveikinimus. Ir pats 1931 rudenį įsijungė į Lietuvos vyčių veiklą. Dabar yra ketvirtas laipsnis vytiš.

1936 drauge su dr. J. Leimonu, Pavasario Sąjungos pirmininku, jis aplankė keliasdešimt Lietuvos vyčių kuopų ir kalbėjo apie Lietuvos kultūrinius laimėjimus.

Redakatoriaus darbe

Amerikoje jis buvo tuoj įjungtas į spaudos darbą. Keliolika metų redagavo lietuviškus laikraščius. 1930-33 drauge su A. Kneižiu redagavo Darbininką, kuris tuo metu išeidavo du kartus per savaitę. 1936-45 Brooklynė redagavo savaitraštį Ameriką.

Labdaros darbe

Tuoj po antrojo pasaulinio karo prasidėjo labai aktyvi Balfio veikla, nes Vokietijoje buvo daug lietuvių pabėgėlių. Reikėjo jiems organizuoti pagalbą. Taip J. Laučka nuo 1945 dirbo Balfio kaip veikalo vedėjas. Balfio išdirbo iki 1948. Tada perėjo į National Catholic Welfare Conference New Yorke ir čia tvarkė lietuvių tremtinių emigracinius reikalus ir rūpinosi jų įkurdinimu. Čia jis dirbo iki 1951.

Radio tarnyboje

1951 pradėjo veikti Amerikos Balso lietuviška tarnyba. Į ją pakvietė ir J. Laučką. Amerikos Balse jis dirbo iki 1966. Buvo redaktoriumi ir lietuviškos tarnybos direktoriumi. Suorganizavęs Miunchene Amerikos Balso skyrių, ten jis 1952 ir buvo perkeltas, vadovavo lietuviškai tarnybai iki 1958.

1966-1969 dirbo V. Berlyne kaip Amerikos misijos narys radijo informacijos reikalams.

1969 vėl grįžo į Washingtoną ir buvo Amerikos Balso lietuviško skyriaus redaktorius. Pagal Amerikos užsienio tarnybos įstatymą 1973 vasario 1 išėjo į pensiją. Dar dvejus metus talkino Amerikos Balso įstaigai.

1975 vėl išvyko į Miuncheną ir buvo Laisvės radijo lietuviškojo skyriaus vedėju iki 1978.

Kitose organizacijose

Be tiesioginio darbo, jis reikšėsi ir kitose organizacijose. Buvo Amerikos Liet. Kat. Darbininkų Sąjungos sekretorius, ALK Studentų ir Profesionalų Sąjungos pirmininkas, ALK Federacijos pirmininkas, Liet. Kultūros Instituto sekretorius. Buvo ilgametis Altos narys, Balfio valdy-

Juozas B. Laučka, naujasis Ateitininkų Federacijos vadas. Nuotr. P. Ažuolo

bos narys ir direktorių tarybos narys.

1939 New Yorke buvo pasaulinė paroda. Toje parodoje buvo ir Lietuvių diena. Jam teko vadovauti komitetui, kuris tą dieną rengė. Jis vadovavo ir pačiai Lietuvių dienai.

1940 spalio 15 dalyvavo delegacijoje, kuri lankėsi pas Amerikos prezidentą Rooseveltą.

1978 birželio mėn. jis išrinktas Lietuvių Katalikų Susivienimo

jimo centro vicepirmininku. Priklauso ir prie Lietuvių Bendruomenės nuo pat jos įsteigimo.

-o-

Ši trumpa veiklos apžvalga parodo, kas yra Juozas Laučka. Tai veiklos, dinamikos žmogus. Tad perėmus Ateitininkų Federacijos vado pareigas, linkime jam kuo geriausio pasisekimo, kad išjudintų ateitininkiją, ryškindamas ateitininkijos veiklos principus. (p.j.)

SOVIETŲ SĄJUNGOS PASTANGOS NUTAUTINTI LIETUVĄ PER MOKYKLAS

A. MASIONIS

3

Kadangi, kaip ta pati E. Piešiniene savo straipsnio pradžioje sako, kad "viena reikšmingiausių grandžių komunistinio auklėjimo sistemoje yra internacionalinis moksleivių auklėjimas" (16 p.), tai tokių straipsnių ir panašių instruktavimo priemonių yra pilna ir mokytojam, ir mokiniams skirtose periodinėse literatūroje. Šiame savo straipsnio skyriuje kalbėjau apie vaikų darželio ir žemesniųjų klasių mokinių indoktrinavimą, apie sovietinių tautų, ypač rusų tautos, meilę ir draugystę su ja. Toliau tenka pakalbėti, kaip vyresnėji pradžios ir vidurinės mokiniai yra tos meilės ir draugystės mokomi.

Tautų draugystė ir sovietinių didvyrių kultas

Okupuotos Lietuvos istorijos vadovėly VII ir VIII kl. rašoma, kad 1945 sausio mėn. buvo išvaduota Klaipėda ir Klaipėdos kraštas. "Tarybinės armijos pergale" rašoma vadovėly, "visiems laikams grąžino Klaipėdą ir Klaipėdos kraštą Lietuvai. Pirmą kartą istorijoje Klaipėda ir Vilnius susijungė su visomis Lietuvos žemėmis (o kur Seinų kraštas ir lietuviškos dalys Gudijoje, to nemini, — m.pr.) Lietuvos TSR sudėtyje." (123 p.) Toliau taip rašoma: "Džiaugėsi visos buvusios pavergtos Europos tautos ir reikšė dėkinumą Tarybinei armijai — išvaduotojai. Tarybinė armija savo didvyriška kova išgelbėjo nuo hitlerinės vergovės ne tik Tarybų Sąjungą, bet ir visas Europos tautas". (Štai, koks istorijos klastojimas, nes nė vienu žodžiu vadovėly neužsimenama, kad šiame kare dalyvavo prieš Vokietiją ir kitos tautos.) "Ji (Tarybinė armija) sumušė hitlerinės Vokietijos ir sąjungininkų kariuomenę dėl to, kad jai vadovavo Tarybų Sąjungos Komunistų partija, kad ją pasiaukojamai rėmė visa tarybinė liaudis (kad ypač rėmė Amerika — nė žodžio), kad mūsų šalies socialistinė santvarka visais atžvilgiais pranašesnė už kapitalistinę santvarką." (124 p.) Nė žodžio, kad, jei ne tos kapitalistinės san-

tvarkos pagalba, Sov. Sąjunga to karo nebūtų laimėjusi.

Pagarba pavergėjam

Užtat Lietuvos komunistų partija deda visas pastangas, kad Lietuvos žemių ir Lietuvos liaudies "išvaduotojam", iš tikrųjų pavergėjam, būtų atiduota kuo didžiausia pagarba, kuri šiuo metu yra išsivysčiusi tiesiog į tokį laipsnį, kad darosi panaši į Katalikų Bažnyčios šventųjų garbinimą. Suaugusiame buvo įsakytą statyti miestuose ir net kaimuose pavergėjam paminklus, moksleiviams, pradedant jau vaikų darželiu, juos puošti gėlėmis, tą patį daryti ir su kritusių kapais, mokyklom — ieškoti kritusių ties Lietuvos miestais ir miesteliais rusų, uzbekų, totorių ir kitų tautybių karių giminių, su jais susirašinėti, gauti jų (kritusių) paveikslus, kabinti juos klasėse ant sienų, surinkus apie juos visas žinias, daryti aplankus ir laikyti garbingoje vietoje — raudonajame kampely, kur dega jiems amžinoji ugnis ir t.t., ir t.t.

Nėra tos mokyklos, kuri to, kas čia paminėta, nepraktikuotų, nes partija tai įtaigauja, to reikalauja. Atskiros mokyklos, mokyklų komunistinės mokinių organizacijos ir klubai varžosi, kas daugiau padarys. Skelbiami vardai mokyklų, kurios yra daugiau pasiekusios. Minima, pvz., Rumšiškių vidurinė mokykla, kurios internacionalinio klubo mokiniai susirašinėja su 47ties Rumšiškėmis kritusių sovietinės armijos karių giminėmis, o Raseinių vienos vid. mokyklos raudonieji pėdsekiai (atseit, raudonieji skautai, m.p.) išaiškino kilmę 18 karių, kritusių ginant Raseinius. Čia tik pora pavyzdžių, bet jų minima didelė daugybė.

To, kas minėta, dar negana. Spalio revoliucijos metų gegužės 1-osios proga ir kitomis progomis, net ir be jokios progos tiesiog specialiai iškviečiami tų minėtų kritusių kovoj karių tėvai, broliai, seserys ir kiti giminės į Lietuvą, į atskiras mokyklas, taip pat ir gyvieji generolai, karininkai ir kitokių rangų didvyriai susitikimui su mokytojais, mokiniais. Čia jie pagerbiami, čia jie dėkoja už savo vaikus ar gimines ar gyvieji už save,

IŠ PAVERGTOS LIETUVOS KULTŪRINIO GYVENIMO

— Pagaliau spalio 14 Tolminkiemio restauruotoje bažnytelėje atidarytas Kristijono Donelaičio memorialinis muziejus. Tik be reikalo spaudoje giriamasi, kad "tik Tarybų valdžios metais K. Donelaičio vardas ir žodis susilaukė tikrojo pripažinimo ir pačios didžiausios pagarbos". Argi galima laikyti pagarbą K. Donelaičio vardui, kai net jo Tolminkiemis pavadintas rusišku Cistyje Prudy vardu? Kai, jei pakiltų poetas iš kapo ir išieyti pasižvalgyti, nerastų nei savo gimtųjų Lazdynėlių, nei Stalupėnų, nei Ramintos vardu? Ir paskutinius jo mylimų būrų palikuonis galutinai išnaikino raudonarmiečiai rusai, o vietoje vokiečių kolonistų, su kuriais taip atkakliai kovojo K. Donelaitis, įsikūrė iš Rytų atvežti kolonistai, kalbą rusiškai ir kurią bolševikinį "rojų". Ir muziejaus atidarymo iškilmėse K. Donelaitis tikriausiai pasakytų pamokslą apie nedorėlį kalvį Aleksandrą. Tokie "kalviai" užgožė visą M. Lietuvos žemelę... Tolminkiemio bažnytelės remontas užsitęsė daugelį metų, atrodė, kad niekad nebus baigtas... Dėl to suprantamas ir Kosto Korsako muziejaus atidarymo kalboje išreikštas džiaugsmas, kad lauktoji diena pagaliau atėjo. K. Donelaičio palaikai ilsimi puošnioje kriptoj, vitražuose senųjų būrų gyvenimo scenos, parodoje daug dokumentinės medžiagos, vaizduojančios poeto veiklą ir kūrybos kelią, hegzometro pirmųjų leidi-

nių faksimilės, "Metų" vertimai į svetimas kalbas. Atidarymo iškilmės buvo užbaigtos literatūros vakaru, kuriame savo kūrinius skaitė J. Baltušis, J. Vaičiūnaitė, A. Drilinga, P. Palilionis, R. Klimas. Į lietuvišką programą įsiterpė ir Kaliningrado kolonistų rusų atstovai — J. Ivanovas ir N. Zvereva. Turbūt dėl to K. Korsakas ir džiaugėsi, kad muziejus "bus vieta, kuri padės stiprinti tautų draugystę, tarybinio patriotizmo jausmus". Net karste gulintį K. Donelaitį norima paversti rusinimo priemone!

— Šešiasdešimties metų amžiaus spalio 13 sulaukė poetas Paulius Drevinis. Gimęs 1919 Pabiržės vls. Mokėsi Biržų, Tauragės ir Panevėžio gimnazijose, 1943 baigė Vilniaus pedagoginį institutą. Antrosios bolševikų okupacijos pradžioje buvo ištremtas į Sibirą. Iš tremties grįžo tik atlydžio metu. 1958 Vilniaus universitete baigė lietuvių kalbos ir literatūros studijas. Nuo 1963 mokytoja Klaipėdos vidurinėse mokyklose. Okupuotoje Lietuvoje jo eilėraščius spausdinti pradėjo tik 1957. Yra išleisti 4 P. Drevinio eilėraščių rinkiniai: "Kryžkelė kelių plačių" (1966), "Tėviškės eglės" (1971), "Veidai ir vardai" (1975) ir "Peizažai" (1979). P. Drevinis yra gantos ir tėviškės poetas, dainuojąs apie šiaurės Lietuvos vaizdus, darbus ir žmones. Klaipėdos lietuvių sukaityvininką pagerbė literatūros vakaru, surengtu I. Simonaitės vardo bibliotekoje.

— Kauno taikomosios dailės technikumė įvyko iškilmingas jau mirusio dailininko karikatūristo Stepo Žuko (1904-1946) 75-erių metų gimimo sukakties minėjimas. Savo karikatūromis dailininkas talkino "komunizmo statybai" (Kuntaplyje, Šluotoje). Per karą buvo išbėgęs į Rusiją, nuo 1944 kai kurį laiką buvo Dailininkų sąjungos pirmininkas, dėstė Kauno dailės institute. Sukakties proga pasakyta garbinančių kalbų, surengta jo kūrinių paroda.

— Reumatologų tarptautiniame kongrese, kuris vyko Vak. Vokietijoje, Wiesbadeno mieste, mokslinius referatus skaitė lietuvių medikai: dr. A. Matulis, dr. E. Puodžiūnienė, med. kand. G. Kurtinytė ir med. kand. V. Vasilionkaitis. Kongrese dalyvavo per 4000 mokslininkų iš 50 kraštų. Pr.N.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ - 1979

Patariame siųsti tik tai, kas paskutiniu laiku Lietuvoje pageldajama ir yra naudinga.

SIUNTINYS NO. 2. 1979

Labai gera vyriškai elutei vilnonė angliška medžiaga — 3 m.; vilnonė angliška medžiaga moteriškai elutei — 3 m.; vilnonė medžiaga suknelei, arba vakarinei suknelei medžiaga (medžiagos gali būti įvairių spalvų); vyriški išelginiai marškiniai; vyriškos arba moteriškos firmos Levi arba Wrangler jeans (tik tokių Lietuvoje pagedajama) ir trumpas telescopic lietsargis, vyriškas arba moteriškas.

Šio siuntinio kaina su maitu ir persiuntimu — \$275.00
Į šį siuntinį dar galima dadeiti 8 svarus įvairių prekių. Medžiagos dar galima dadeiti 4 m., 3 m. dirbtinio minko kailio arba ką nors iš žemiau išvardintų naudingesnių dalykų: Avikailiai: Ilgi, vyriški arba moteriški, tikro kailio kelnierius, tikros odos viršus, dirbtinio kailio pamušalas \$242.00
Dirbtinio minko kailis moteriškam paltui 94.00
Jeans, Wrangler arba Levi Straus 44.00
Vyriškas arba moteriškas megztinis 37.00
Vyriškos arba moteriškos nalloninės kojinės 3.30
Tights (kojinės-kelnaitės) 4.40
Vilnonė gėlėta skarelė arba nailono didelė skarelė 13.00
Geresni marškiniai 15.00
Vyriški arba moteriški bateliai 39.00
Puiki suknelei medžiaga 30.00
Vilnonė elutei medžiaga, vyrams arba moterims 61.00
Geresnė vilnonė medžiaga elutei 88.00
Crimplene medžiaga suknelei. 22.00

Kartu su drabužiais galima siųsti šiuos maisto produktus: 1/2 sv. arbatos — \$4.40; 1/2 sv. Nescafe — \$6.60; 1 sv. pupelių kavos — 7.50; 1 sv. šokoladinių saldinių — \$7.50; 1 1/2 sv. razinkų — \$2.60; 40 cigarečių — \$5.00.

Įvairūs kalkuliatoriai, stetoskopai ir kraujo spaudimui matuoti instrumentai siunčiami pagal susitarimą.

Sudarant savo nuožūra siuntinį, reikia pridėti \$34.00 persiuntimui.

Sudarome testamentus, administruojame nuosavybes, persiunčiame palikimus į Lietuvą naudingiausiu paveldėtojų būdu.

BALTIC STORES LTD.

(Z. & V. JURAS)

11 LONDON LANE, BROMLEY, KENT, BR1 4HB, ENGLAND, TEL. 01 460 2592

PIRMAS TOKS ATVEJIS

Dr. Elona Vaišnienė, prieš metus prezidento Carterio paskirta į President's Commission on Foreign Language and International Studies, lapkričio 7 vyko į Washingtoną, kur komisija savo raportą įteikė prezidentui ir kongresui. Jos paskyrimas į prezidentinę komisiją yra pirmas atvejis, kad į tokio lygio komisiją būtų skiriamas lietuvių kilmės žmogus. Dr. Vaišnienės nuomone, tai įvyko didele dalim dėka LB buvusios krašto valdybos tampačių ryšių su Baltaisiais Rūmais.

Ryšium su komisijos darbu dr. Vaišnienė kviečiama daug kur kalbėti. Šį rudenį ji buvo pagrindinė kalbėtoja Connecticut kalbų mokytojų metiniam suvažiavime, New Yorko kalbų mokytojų metiniam suvažiavime, York University. Lapkričio 14 dr. Vaišnienė kalbėjo DePauw University, Indiana, lapkričio 15 — University of Pittsburgh ir Carnegie-Mellon University.

Šiais metais dr. Vaišnienė yra kalbėjusi Yale University, Connecticut College bei profesoriam Michigan, Indiana, Ohio kolegijų ir universitetų — Albion, Antioch, Denison, Earlham, Hope, Kalamazoo, Kenyon, Oberlin, Ohio Wesleyan, Wabash, Wooster.

Šiuo metu ji organizuoja konferenciją Yale universitete ir

Dr. Elona Vaišnienė

rengiasi šešiem regionaliniams seminarom Connecticuto svetimų kalbų ir visuomeninių mokslų mokytojam.

Dr. Vaišnienė taip pat reikiiasi ir lietuvių tarpe. Vasarą ji dirbo Neringoj, mergaičių stovykloje, ir skaitė paskaitą moksleivių ateitininkų stovykloje, taip pat Neringoj. Ji yra Koalicijos Gelbėti Petkui ir Gajauskui vykdomojo komiteto narė.

Be to, spalio 27 dr. Vaišnienė buvo pagrindinė kalbėtoja Vilniaus universiteto minėjime Providence kolegijoj, Rhode Island.

K.O.

ATVAŽIUOJA CLEVELANDO NERIJA

Visi žino Čiurlionio ansamblį Clevelande. Daug kas pažįsta ir šaunųjį Ryto Babicko vedamą vyrų oktetą. Kas iš arčiau su Clevelandu pažįstamas, tas žino ir Ramovėnų vyrų chorą bei dvejus parapijos chorą. Per paskutinius penkeris metus tačiau Clevelandas sužibo ir labai greit pagarsėjo nauju vokalinu vienetu — studenčių dainos grupe Nerija. Iš pripuolamų pasirodymų mažuose pobūviuose, šis jaunų ateitininkų ratelis su bendro į dainos vieneta 1974. Nuo pat pradžios jam vadovavo energinga ir darbšti muzikė Rita Čyvaitė (dabar jau Klorigėnė), o akompaniatorė buvo dabar newyorkietė tapusi Dalia Sakaitė. Grupės skaičius svyravo tarp 12 ir 13, bet visą laiką keitėsi. Vienos išteko, kitos išvažiavo, o naujos stojo į jų vietas. Iš ankstyvesnio sąstato septynios dar liko. Nerijos mergaitės, kad ir norėtų, atrodo, negali išsiskirstyti. Publika jas myli, jų garsas sklinda į kitus miestus ir tokiu būdu jos vis būna kviečiamos ir prašomos atvažiuoti ir kitas vietas pradžiuoti savo jaunatviška išvaizda, lyrine lietuviškos dainos interpretacija ir gyvos tautos gražaus jaunimo pavyzdžiu.

Taip ir važinėjo jos — į Philadelphia, Pittsburghą, Chicagą, Cicero, Daytoną, Detroitą, Hamiltoną, Toronto, Los Angeles... Dabar New Yorko eilė jomis pasidžiaugti. Kruopščiai dirbdamos, jos įsigijo net 85 dainų bei giesmių repertuarą. Nuolatine akompaniatorė tapo Kristina Kuprevičiūtė, pranešinėtoja — Ona Kliorytė, administratorė — Nijolė Lenkauskaitė. 1978 išleido pirmą plokštelę, dabar

rengiasi kitą išleisti ir planuoja gastrolėm vykti į Pietų Ameriką. Kodėl jos taip mėgiamos, kodėl jom taip sekasi? Gal kiek padeda tą išaiškinti Ateitytės muz. VI. Jakubėno apibūdinimas: "Ypač dėkingi galime būti Ritai Čyvaitei-Klorigėnei ir jos mergaitėms už liaudies dainas, kurios skamba liaudišku paprastumu, bet kartu puikiai niuansuotos, frazuotos ir interpretuotos. Pačios dirigentės aranžuotos dainos pasižymi paprastu, bet skoninga harmonija. Ji sugeba iš chorisčių išgauti švarią intonaciją, ritminį tikslumą ir gyvą — pagaunantį tempą."

Kitam aprašyme paminėta, kad Nerija sugeba nuo pat pradžios užmegsti šiltą, šeimyninį ryšį su žiūrovais. Rugsėjo 22, Clevelande švėsdomos 5 metų sukaktį, Nerijos merginos pasirodė visai nauju žanru, sukurdamos jaukią lietuviškos kavinės atmosferą ir dainuodamos nostalgiskas šokių melodijas, publiškai šokant salėje. Taip, Nerija sugeba ne tik sužavėti žiūrovus koncertine programa scenoje, bet palinksminti svečius ir pramogine muzika, pritaikinta baltiaus atmosferai.

Ir New Yorke jos žada panašiai pasirodyti, gruodžio 1 Kultūros Židinio rudens vakare. Nerija dainuos scenoje, bet vėliau dainuos ir salėje, artimam ryši su baltiaus svečiais. Nepraleiskime progos išgirsti gražias lietuviškas studentės iš Clevelando, pajusti jų meilę lietuviškai dainai ir kartu su jom pasidžiaugti jaukaus pobūvio metu.

Kultūros Židinio rudens vakaras įvyks šeštadienį, gruodžio 1. 7 valandą bus kokteilių valan-

Clevelando studenčių vokalinis vienetas Nerija. Iš k. — Zita Kripavičiūtė, Laimutė Švarcaitė, Rita Balytė, Roma Balytė, Nijolė Lenkauskaitė, Kristina Aukštuolytė, Rūta Giedraitytė, Sigutė Lenkauskaitė, Ona Kliorytė (pranešėja), Viktorija Lenkauskaitė, Ligija Rociūnaitė ir Danutė Miškinytė. Priekyje — dirigentė Rita Čyvaitė-Klorigėnė.

dėlė, 8 val. koncertas, paskui vakarienė, muzika, šokiai, dainos. Bilietus patartina įsigyti ir užsakyti vietas iš anksto. Informacijas rasite Darbininko skelbimuose ir girdėsite per radio valandėles.

Visi, kas galite, ateikite į Kultūros Židinio rudens rengimą. Židinys jūsų lauks, o Nerijos ansamblis suteiks jums malonų, lietuvišką vakarą. Ateikite — nesigailėsite.

Alg. Š.

AIDŲ SPALIO NUMERIS

Aidų spalio numeris, estetiškas išore ir svarus turiniu, pradedamas Aleksandro Platerio straipsniu "Žmogus ir visuomenė". Autorius įdomiai žvelgia į Vakarų kultūros žmogaus persilaužimą, nuo viduramžių dviesios pasukant į renesansą, t.y. nuo krikščionybės į pagonizmą, nuo gyvos kultūros į mirusią. Tai turėjo neigiamas pasekmes, kol pagaliau nueita iki šių laikų bedievybės bei kovingo ateizmo. Paliečiamas ir šio amžiaus žmogaus polėkis sukurti žemėje rojų, nesiskaitant su jokia moraline priemonė. Įdomūs taip pat autoriaus samprotavimai apie žmogaus pastangas suabsoliutinti protą, paneigiant net tikėjimą bei apreiškimą. Tai racionalizmo antspaudas paskutiniam dviem šimtmečiams.

Viktoras Vizgirda straipsnyje "Lietuvių dailės vingiai dabarties Lietuvoje" apžvelgia teynykštį meno judėjimą, sustodamas prie žymesnių dailininkų, kuriančių originalias meno vertybes. Labai įdomus kiekvienam tremties lietuviui bus kun. dr. Viktoro Pavalkio išsamus straipsnis apie Vatikano žygius tuojau po II-ojo pasaulinio karo, organizuojant tremtiniam pagalbą ir aprūpinant jų dvasinius reikalus. Čia skaitytojas patirs, kaip buvo organizuojama lietuvių sielovada Vokietijoje ir skiriamas tautinis delegatas. Tuos faktus retai kas žino. Straipsnio autorius vertas padėkos už jų atskleidimą bent po 35 metų. Kun. Pavalkis buvo Vatikano įgaliotas su kitų tautybių atstovais važinėti po Vokietiją ir apie tremtinių padėtį informuoti Šv. Tėvą. Algis Šimkus savo straipsnyje vertina Lietuvių operos Chicagoje laimėjimą pastatant "Lucia di Lammermoor". Vertindamas šių metų pastatymą teigiamai, jis neslepia rūpesčio ir apie pačią operos ateitį, kai jos nepildė jaunesnės jėgos. Jo nuomone, po 23 veiklos metų, senstant žymiesiems mūsų solistams, ateitis neratodo optimistiška.

Literatūrinį įnašą šiam numeriui pateikė Demie Jonaitienė eilėraščiais ir Aloyzas Baronas novele "Prie slenkščio".

Apžvalgose Vt. Vt. iškelia statistinius faktus, kaip sovietinė periodika atlieka rusinimo darbą įvairiatuotėje komunizmo imperijoje. Be to, aprašoma JAV ir Kanados mokytojų ir Europos lietuviškųjų studijų savaitės. Nekrologiniu straipsniu (Gr. Valančius) prisimenamas mokytojas lituanistas Juozas Tarvydas — Žagaras. Apžvelgiami JAV LB 9-sios Tarybos rinkimai. Trijuose puslapiuose suminimi įvykiai iš lietuviškos buities, apimantį trijų mėnesių laiką. Knygų skyriuje recenzuojama "Jurgio Jankaus romanas "Anapus rytojaus" (Vytautas Dyvas)

ir Stasio Santvaro "Rubajatai". Numeris iliustruotas Lietuvos dailininkų kūrinių nuotraukomis. Aidus jau 30 metų leidžia pranciškonai, vis laukdami iš visuomenės daugiau pagalbos prenumerata. Redaguoja dr. Juozas Gimius. Literatūros, apžvalgų ir techninis redaktorius — Leonardas Andriekus. Administratorius — B. Ramanauskas, OFM. Aidų metinė prenumerata — 15 dol. Adresas: 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. A.K.

KUNIGŲ VIENYBĖS SEIMO WILLIMANTIC, CONN., 1979 LAPKRIČIO 8 D. NUTARIMAI

1. Pasveikinti Jo Šventenybę popiežių Joną Paulių II ir padėkoti už jo susirūpinimą Bažnyčia Lietuvoje.
2. Pasveikinti prezidentą Carterį, padėkoti jam už jo atvirą žmogaus teisių gynimą ir padrausinti jį tęsti šią politiką, nepasiduodant priešingiem spaudimams.
3. Padėkoti JAV-bių episkopui už pernai visom vyskupijom paskelbtą maldą už Lietuvą ir prašyti jį toliau remti tautinių parapijų principą, puoselėjant mūsų teisę melstis sava kalba.
4. Remti visas parapijų klebonų, vienuolių vyresniųjų pastangas:
 - a. rasti ir burti lietuvių kilmės žmones,
 - b. būti jautriems norintiems pažinti savo kilmę bei kultūrą.

CLEVELANDO IR VISŲ OHIO LIETUVIŲ DĖMESIUI

Iš Chicago atvyksta Dainavos ansamblis su grandiozinu muzikinės dramos pastatymu. Tai drama yra Emilija Platerytė. Visi Ohio lietuviai kviečiami gausiai dalyvauti šioje šventėje.

Spektaklis įvyksta lapkričio 18, sekmadienį, 3 v. popiet Eucled Senior High School salėje, 651 E. 222 St. Bilietus galima užsisakyti telefonu pas Romą Tatarūnieng (216) 531-5924. Kainos — 4, 6, 8 ir 10 dol.

Vaidinimas prasidės punktualiai 3 v. popiet. Pavėlavusieji iki pertraukos nebus įleidžiami į salę. Pasivėlininti negalima, nes Clevelando garsojo simfoninio orkestro muzikantai bus apmokami pagal nustatytą laiką. Dešimties minučių užtęsimas rengėjams kainuos dideles sumas pinigų.

WATERBURY, CONN.

Lietuvos kariuomenės minėjimas

Lietuvos kariuomenės šventė rengiama lapkričio 25, sekmadienį, 2 v. popiet veteranų salėje, 914 Bank Street. Apie lietuvių karį dabartyje ir praityje kalbės rašytojas Paulius Jurkus. Kazys Motuzas, žinomas filmininkas, daug kartų lankęs Lietuvą, parodys nepriklausomą Lietuvos gyvenimą — jos šventes, darbus, Lietuvos kariuomenę. Jis su savo filmais yra apkeliavęs lietuviškas kolonijas ir visus pradžiuogines. Ypač filmai įdomūs jaunimui, kuris nematė Lietuvos. Abu svečiai atvyksta iš New Yorko.

T.P.

Lietuviška spauda laukos lietuviškas gyvenimas. Paremk auka lietuvišką spaudą ir platink ją!

WORCESTER, MASS.

Šaulių šventė ir koncertas

Maironio Parke lapkričio 24, šeštadienį, įvyks Naujosios Anglijos šaulių rinktinės suvažiavimas ir Šaulių Sąjungos įkūrimo 60 metų sukakties minėjimas. Iškilmės baigiamos koncertu, vakariene ir šokiais.

Koncerto programą atliks solistė Irena Stankūnaitė-Silva iš New Jersey ir pianistė Dalia Sakaitė iš New Yorko. Pianistė akomponuos solistei, o taip pat paskambins ir solo. Abi muzikės į Worcesterį atvyksta pirmą kartą.

Irena Stankūnaitė gimė Sao Paulo mieste, Brazilijoje. Muzikos talentas joje pasireiškė nuo pat kūdikystės. Atvykus į Ameriką, dalyvaudavo įvairiuose renginiuose, kur jos tėvelis kompozitorius Juozas Stankūnas diriguodavo choram. Studijavusi pianiną pas lietuvių mokytojus, Irena turėjo laimės patekti į garsiąją New Yorko Julliard muzikos mokyklą. Čia ji studijavo šešerius metus ir pasiekė puikių rezultatų.

Šalia dainavimo ir pianino studijų I. Stankūnaitė Hunter ir New Yorko City kolegijose studijavo pedagogiką, filosofiją, literatūrą ir vakarų civilizacijos istoriją. Pasiekė magistro laipsnį.

Kaip solistė Irena dažnai dainuoja Paterson Lyric Opera teatru spektakliuose. Paskutiniu laiku dainavo šiose operose: Suzanos rolę Mozarto "Figaro vestuvėse", Musetto rolę Puccini "La Boheme", pagrindinę Gildos rolę Verdi "Rigoletto".

Šalia veiklos amerikiečių muzikinėje scenoje Irena dažnai talkina lietuvių kolonijų renginiuose, o taip pat ir Lindeno lituanistinė mokyklą.

Pianistė Dalia Sakaitė, didelių muzikinių gabumų, anksčiau gyvenusi Clevelande ir ten gražiai pasireiškusi lietuvių ir amerikiečių scenoje, jau keleri metai uoliai ir patvariai reiškiasi New Yorko muzikiniame gyvenime. Ji pastoviai akomponuoja solistams lietuviško scenoje, o taip pat su savo kolegomis muzikais amerikiečiais atlieka eilę koncertų ir garsiose New Yorko salėse.

Naujosios Anglijos Šaulių rinktinės valdyba kviečia Wor-

Solistė Irena Stankūnaitė-Silva, iš New Jersey, Rigoletto operoje, Gildos vaidmenyje. Solistė atliks programą Naujosios Anglijos šaulių rinktinės koncerte lapkričio 24 d. 7 v.v. Maironio Parke, Shrewsbury, Mass.

Pianistė Dalia Sakaitė iš New Yorko atliks programą Lietuvos Šaulių Sąjungos 60 metų sukaktuviniame koncerte lapkričio 24 d. 7 v.v. Maironio Parke, Shrewsbury, Mass.

cesterio ir apylinkių lietuvių įvertinti šias iškiliasias muzikos menui pasižventusias lietuvių tės ir atsilankyti į jų atliekamą koncertą.

Po koncerto bus vakariene ir šokiai.

J.M.

IŠ VISUR

— Ateitininkų Federacijos Vadu išrinktas Juozas B. Laučka, gyv. Bethesda, Md. Už J.B. Laučką pasisakė 94 proc. balsavusių. Naujasis vadas išrinktas ateinančių penkerių metų kadencijai ir pareigas iš dr. P. Kisieličius perima lapkričio 18 Chicagoje.

— Vatikano radijo redakcija paskelbė lietuvių profesorius kun. Pauliaus Rabikausko parengtą studiją italų kalba apie Vilniaus universiteto 400 metų sukaktį. Vatikano transliacijos vyksta 33-imis kalbomis. Kun. Rabikausko studiją apie Vilniaus universitetą ištisai paskelbė Vatikano dienraštis "L'Osservatore Romano" spalio 29.

— PLB Visuomeninių Reikalų Komisija buvo susirinkusi pirmajam posėdžiui spalio 27 Chicagoje. Sutarti veiklos planai, pasiskirstyta darbo sritimis. Į komisiją bus kooptuojama daugiau narių iš JAV, Kanados ir kitur. Posėdyje dalyvavo PLB pirmininkas Vytautas Kamantas, vicepirmininkas Vaclovas Kleiza, Saulius Kuprys ir Romas Sakadolskis, PLJS pirmininkas Gintaras Aukštuolis, Kanados LB vicepirmininkė visuomeniniams reikalams Joana Kuraitė, dr. Kazys Ambrozaitis, Bronius Bieliukas, Algimantas Gureckas, Gintė Damušytė, Ilona Laucienė ir dr. Tomas Reimeikis.

— Ateitininkų Federacijos Kontrolės komisijon išrinkti: Teresė Gečienė, Vytautas Volertas ir Cezaris Surdokas, kandidatas K. Gasparėnas.

— VI tautinių šokių šventės lėšų telkimo banketas Chicagoje, Olympia Field Country Club patalpose įvyks lapkričio 17.

— Chicago lietuvių styginio ansamblio koncertas įvyks lapkričio 18 Chicagoje, Jaunimo Centro didžiojoje salėje.

— Solistės Danos Stankaitytis naujos plokštelės pristatymo vakarienė įvyks lapkričio 24 Chicagoje, Jaunimo Centre.

— Fabijolės veikalas, kurį paruošė kun. B. Pacevičius su Toronto Prisikėlimo parapijos vaidintojų grupe, bus pakartotas lapkričio 25, sekmadienį, 4 val. popiet Prisikėlimo parapijos didžiojoje salėje.

— Bronius Bieliukas iš New Yorko pakviestas PLB atstovu Jungtinėse Tautose. Jis su savo talkininkais rūpinsis PLB reikalais Jungtinėse Tautose, palaikydamas artimus ryšius su BATUNu ir kitomis organizacijomis.

— Sol. D. Kučėnienės plokštelių pristatymo kultūrinė popietė įvyks gruodžio 29 Chicagoje, Jaunimo Centro kavinėje.

— Vitalija Bogutaitė-Keblienė šią žiemą ruošiasi vykti į St. Petersburgą ir ten duoti savo poezijos recitalį. Ateities Literatūros fondas išleido jos tris eilėraščių rinkinius: Veidrodinis jūros dugne 1960, Lietus ir laikas 1969, Po vasaros 1976.

— Brisbanėje kun. dr. P. Bačinsko rūpesčiu buvo surošta lietuviškų drožinių ir tautodailės darbų paroda. Atvykę australų televizijos 7 filmuotojai parodą nufilmavo. Australai, ypač moksleivių ekskursijos, stebėjęs lietuvių liaudies menu ir drožinėtojų nagingumu. Lankytojam buvo primenama, kad Lietuva yra kryžių kraštas ir kad dabar okupacijos metu kryžiai naikinami, religija persekiojama.

— Nauji Darbininko skaitytojai: R. Budreika, W. Roxbury, Mass., R. Kivita, Valley Stream, N.Y., kun. C. Kasinskas, CP, Scranton, Pa., Č. Kiliulis, Lexington, Mass. Užsakę kitiems: kun. A. Janiūnas, Lawrence, Mass. — A. Janiūnai, Brockton, Mass. Sveikiname naujus skaitytojus ir dėkojam užsakytojam. Naujiem skaitytojam Darbininko prenumerata pirmiem metams tik 10 dol. Atnaujinant — visiem 13 dol. metams.

Hartfordo Švyturio mokyklos atstovai įteikia Encyclopedia Lituanica Trinity kolegijos vyriausiam bibliotekininkui. Stovi iš k. Lionė Simonaitienė, Eugenijus Žiūrys, Kastutė Raškevičienė ir Ralph S. Emerick.

HARFORD, CONN.

Mokyklos dovana kolegijai
Hartfordo Švyturio mokykla rugpjūčio 7 įteikė Trinity Kolegijos bibliotekai Encyclopedia Lituanica. Įteikime Hartfordo Švyturio mokyklai atstovavo Tėvų komiteto nariai Kastutė Raškevičienė ir Eugenijus Žiūrys ir mokyklos vedėja Lionė Simonaitienė. Vyriausias Trinity Kolegijos bibliotekininkas Ralph S. Emerick maloniai atstovus priėmė savo įstaigoje, į kurią taip pat buvo pakvietęs kolegijos reporterę ir fotografa.

Jau treči metai kaip Hartfordo Švyturio mokykla naudoja gražiomis Trinity Kolegijos patalpomis, todėl buvo labai

Savaitės įvykiai

Iranas paskelbė sumažinsias aliejaus pardavimą užsienio valstybėm 5 proc.

Sov. S-gos policija areštavo Vilnių ilgametį kovotoją už žmogaus teises Antaną Terlecką ir Maskvoj — matematikę Tatjaną Velikanovą ir stačiatikių kunigą Gleb Jakunin.

Kanados min. pirmininkas Joe Clark pareiškė jokių būdu nepriartins Quebeco provincijos žygiams atsiskirti nuo Kanados.

Kambodijoj lankęsis Australijos daktaras James Sinclair tvirtina, kad ten kalėjimuose Pol Pot valdymo metu yra mirę 4 amerikiečiai ir keletas prancūzų ir australų.

Laos pabėgėliai tvirtina, kad prieš ten gyvenančių Meo gentį Vietnamo ar Laos kariuomenė naudoja nuodingąsias dujas.

Privati Atlantic Council organizacija pataria JAV užmegzti santykius su Palestinos išlaisvinimo org-ja, kad JAV įsipareigojimas ginti Izraelio nepriklausomybę būtų suderintas ir su JAV gyvybiniais interesais.

Sov. S-gos prezidentas Brežnevas pareiškė esąs pasiryžęs pradėti tartis su Vakarų valstybėm dėl raketų skaičiaus sumažinimo, jei JAV atsakys išdėstyti naujas raketas Vakarų Europoj.

Britanija numato panaikinti kai kurias Rodezijai taikytas ūkines sankcijas.

Teisingumo sekretorius Benjamin R. Civiletti ir Sov. S-gos aukšč. teismo pirmininkas Lev Smirnov sutarė, kad Sov. S-ga pateiks įrodymų ir pristatys liudininkų JAV gyvenantiems nacių bendradarbiams apkaltinti. Esą deportacijos bylos netrukus busiančios pradėtos prieš stačiatikių vyskupą Valerian Trifa, Serhij Kovalczuk ir Ivan Demjanjuk.

Argentinoj prieš išdo sekretorių Juan Alemann buvo suruoštas pasikėsinimas, tačiau sekretorius išliko sveikas.

350 čekų pasiuntė popiežiui Jonui Pauliui II skundą dėl religijos persekiojimo.

Iš Sov. S-gos kalėjimų išvaduo to kovotojo už žmogaus teises Aleksandro Ginzburgo motina, žmona ir du sūnūs vis dar tebėra neišleidžiami, nes jie reikalauja, kad kartu būtų išleistas ir Ginzburgų neoficialus įsūnis Sergej Šibajev.

tinkama, kad ši kolegija turėtų informaciją apie Lietuvą. Šalia gautos enciklopedijos Trinity Kolegija dar prenumeruoja Li-tuanus.

Vietiniai Hartfordo laikraščiai išspausdino fotografiją ir aprašymą apie šį enciklopedijos įteikimą ir apie Hartfordo Švyturio mokyklą.

L.S.

Lietuvos kariuomenės minėjimas

Hartfordo ramovėnai lapkričio 25 rengia Lietuvos kariuomenės atkūrimo šventės minėjimą. Programa numatoma tokia: 11:30 val. Mišios Švč. Trejybės lietuvių parapijos bažnyčioje. Dalyvauja ramovėnai, Amerikos veteranų F. Sabonio postas nr. 7, skautės ir skautai su vėliavomis.

Kun. klebonas Juozas Matutis ne tik pasako patriotiškus pamokslus, betotikiaproga leidžia nemokamai pasinaudoti ir parapijos sale. Ir šiuo atveju tuoj po mišių lietuviai renkasi į parapijos salę minėjimui. Įėjimas į minėjimą laisvas. Pagrindinis kalbėtojas — visuomenininkas Jonas Vizbaras, šeštadieninės mokyklos mokinių pasirodymas, tautinių šokių grupė "Berželis" ir muz. Jurgio Petkaičio vadovaujamas meninis vienetas "Paslaptis". Minėjimui pasibaigus, norj galės draugiškoje nuotaikoje paplėti. Pietų kaina 7 dol. asmeniui. Vaikam — nemokamai.

Hartfordo ramovėnų valdybą sudaro: Petras Simanuskas pirmininkas, nariai — Mykolas Gečiauskas, Antanas Kuprys, Vaclovas Nenortas, Faridas Maslauskas, Jurgis Petkaitis ir Adolfas Maslauskas.

Šių metų bėgy skyrus lietu-

LOS ANGELES, CALIF.

Metinis balius, surengtas Šv. Kazimiero parapijos naudai, spalio 20 praėjo sėkmingai. Liko pelno 5,433 dol. Tai bus panaudota automobiliui palikti aikštės taisymsi.

Lietuvių Dienų žurnalo nau-dai ruošta gegužinė rugsėjo 16 McCambridge Parke, Burbanke, praėjo puikiai. Nors tą dieną Los Angeles lietuvių visuomenė vyko ir daugiau renginių, šioj gegužinėj atsilankė apie 300 asmenų. Nuotaika buvo nebloga, nors tuo metu netoliese vykusių miškų gaisrų pelenai krito ant dalyvių. Laimėjimų traukime pirmą premiją laimėjo Kazys Aukštaknis iš Oregono ir antrą — Vladas Bacevičius iš Clevelando.

Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimas su pamaldomis ir programa vyks lapkričio 25.

Naujų Metų sutikimo balius, rengiamas Lietuvių Bendruomenės, įvyks gruodžio 31 Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salė.

Už lietuvišką knygą ir spaudą lietuviai tiek daug kovojo ir kentėjo. Dabar lietuviška knyga stovi ir dulka kioskų lentynose, laukdama, kol kas ją nupirks.

IŠLEISTAS VILNIAUS UNIVERSITETO MEDALIS

Jau platinami Vilniaus Universiteto 400 metų sukakties medaliai. Medalio iniciatoriai ir leidėjai yra Akademiniis Skautų Sąjūdis, Filisterių Skautų Sąjungos Los Angeles skyrius, Daugiausia rūpinosi dr. Arvydas Kliorė, kuris surado dailininką ir jį angažavo, rūpinosi ir projekto įgyvendinimu.

Skulptoriaus darbas

Sukaktis tikrai graži ir įspūdinga. Tokiai sukakčiai pritinka ir medalis. Kadaiše tokius medalius Lietuvoje sukurdamas žinomas medalių kūrėjas Petras Rimša.

Ir Amerikoje jau turime vieną skulptorių, kuris jau yra sukūręs bent kelis lietuviškus medalius. Tai Vytautas Kašuba.

Leidėjai ir sumanytojai jį ir pasikvietė, kad sukurtų Vilniaus Universiteto 400 metų sukakties medalį. Vytautas Kašuba, vienas iš žymiausių lietuvių skulptorių, kiekvieno darbo imasi labai rūpestingai. Ir dabar jis studijavo Vilniaus Universiteto architektūrą, jo epochas, istoriją. Iš ten pasirinko, kas svarbiausia, būdingiausia. Pasirinktus elementus jis perpiešė per naują ir suvedė į savitą visumą. Ypač daug darbo pareikalavo antroji medalio pusė, kur panaudota daug herbų.

tuviškai veikia bei šalpai palremti yra paaukojęs 470 dol., o nuo 1970 pradžios — 2959 dol.

Hartfordo ir apylinkių lietuvių kviečiami minėjime dalyvauti.

A. Maslauskas

Moterų veikloj

L.M.K.F. Hartfordo klubo narės susirinko rugsėjo 30 pas St. Gečiauskiene rudens sezono veiklai aptarti ir išklauyti p. Naviko pašnekėsio apie pranašyčių išsipildymus. Pagal prelegentą pranašystės nieko gero nežadančios. Vienos narės jaudinosi, o kitos sau ramiai gurkšnojo kavą ir užkandžiavo jaukioje šeimininkų globoj.

Šalia eilinių reikalų nutarta rengti bendras kūčias su šeštadieninės mokyklos kalėdine eglute. Sudaryta rengimo komisija jau susitarė su šeštadienine mokykla. Bendras renginys įvyks gruodžio 16 Švč. Trejybės parapijos svetainėj.

Norj (ne nariai rengėjų šeimų) šiam renginy dalyvauti turėtų iki gruodžio 9 užsiregistruoti pas B. Zabulienę, telef. 289-2882.

K.M.

Dr. V.V. Palčiauskas iš Cham-paign, Ill., žaidžia JAV komandą, kuri kvalifikavosi į Correspondence Chess VIII olimpiados baigines varžybas. Tai trečiasis amerikiečių pateikimas į CC olimpiadų baigmę. JAV komandoj žaidžia: Walter Muir, N. Eric Pedersen, Nicholas A. Preo, John P. Kalish, Vytas V. Palčiauskas ir Raymond Reithel. JAV komanda rungsis prieš 12 varžovų: Bulgariją, Čekoslovakiją, Daniją, Rytų Vokietiją, Didž. Britaniją, Olandiją, Vengriją, Jugoslaviją, Norvegiją, Lenkiją, Sov. Sąjungą ir Švediją.

Pasaulio pretendentų varžy-bom kvalifikavosi iš Rygos tarpzoninių buvęs pasaulio meistris M. Talis, dm L. Polugajevskis. Trečiasis dalyvis paaiškės iš šešių partijų dvikovos tarp Vengrijos didmeistery Z. Riblio ir A. Adorjano. Pirmoji juodviečių partija atidėta Ribliui vyraujant. Iš Rio de Janeiro tarpzoninių pateko trys pirmieji surinkę po 11.5 taškų: L. Portisch, R. Huebner ir buv. pasaulio meistris L. Petrosjanas. Iš moterų tarpzoninių kvalifikavosi N. Ioseliani, Z. Vereci ir N. Aleksandrija, kai pastarosios varžovė G. Fischdik (V. Vok.) sutiko baigti lygiomis paskutinę partiją. Vokietė gaus tarptautinės meistrės vardą.

Pirmoji pusė

Pirmoji medalio pusė išskilmingai atidengia Vilniaus Universiteto pastatų grupę. Žiedo pakraščiais eina įrašas. Viršuje — 1579-1979, apačioje — VILNIAUS UNIVERSITETAS.

Kompozicijos pagrindas yra paimtas Vilniaus Universiteto kiemas, taip charakteringas šiam ansamblui. Aplink tą kiemą ir grupuojami įvairūs pastatai. Pastatai ar jų fragmentai taip parinkti, kad drauge būtų ir gilesnė prasmė.

Pirmojo plano kairėje matome observatorijos bokštus. Bokštai simbolizuoja erdvės mokslus, žmogaus tolimus siekimus. Čia pat yra kitas bokštas su laikrodžiu, kuris kalba apie laiko tėkėjimą ir įvykių raidą. Čia pat ir universiteto biblioteka. Tai žmogaus surinktų žinių lobynas, iš kurio turi šviestis ir senasis Vilnius ir visa Lietuva.

Pačiam centre gilumoje puošnūs Šv. Jono bažnyčios fasadas. Bažnyčia — tikėjimo simbolis. Priešais bažnyčią išsilenkia dvi arkos, paimtos iš universiteto architektūros, iš poeto Serbievijaus kiemo. Arkos rodo kelią į tikėjimą ir mokslą. Gi tikėjimas ir mokslas gilina žmogaus ir pasaulio pažinimą.

Dešinėje — aukštasis Šv. Jono bažnyčios bokštas — varpinė. Varpinė savo varpų gaudesiu kelia žmogų prie maldos, prie darbo ir prie mokslo. Bokšto priekyje — senasis Vilniaus miesto antspaudas. Jis turtum visa patvirtina, antspauduoja, kad tai vyksta Lietuvos metropolijoje — Vilniuje.

Po antspaudu yra fragmentas iš įėjimo į universitetą, į kolonų salę.

Dešinėje, einant į pirmąjį planą, yra viena iš seniausių universitetų sienų su kontraforais. Tai architekturo Lūryno Stuiokos Gucevičiaus kiemo dalis. Kontraforsais paremta siena

Skulptorius Vytautas Kašuba daro Vilniaus Universiteto 400 metų sukakties medalį. Dešinėje — jau atlieta medalio antrosios pusės forma.

simbolizuoja mokslus, kurie remia žmogaus gyvenimą.

Pirmojo plano priekyje yra siena su arkomis. Tai Simano Daukanto kiemo fragmentas. Gi Simanas Daukantas buvo pirmasis mūsų istorikas, padėjęs pagrindus tautiniam atgimimui.

Universiteto kiemas kviečia užteiti, užteiti per Simano Daukanto arkas. Tik šitaip užeidamas, suprasi, kokią reikšmę turėjo Vilniaus universitetas lietuvių tautai.

Antroji pusė

Apverskime medalį ir pažūrėkime, kas antroje pusėje. Čia pagrindas yra paimtas Vilniaus universiteto senasis antspaudas, į kurį sudėta visa eilė herbų. Tai valdovai, didikai, kurie universitetą kūrė ir jį palaikė.

Pačiame centre yra Lietuvos vytis. Jis paimtas iš Zigmanto Augusto monetos. Aplinkui vytį surikiuoti steigėjų ir globėjų herbai. Juos apžvelgsime pagal laikrodžio rodyklę. Viršuje — popiežiaus Grigaliaus XIII herbas, toliau — Stepono Batoro, karaliaus Stanislovo Augusto, Sapiegos, vyskupo Valerijono Pro-

tasevičiaus, Radvilų, Zigmanto Vazos, Zigmanto Augusto herbai.

Herbai stilizuoti, į skydų plokštumas įvesti pagrindiniai herbų elementai.

Aplinkui pakraščiu eina įrašas — UNIVERSITAS LITUANIAE VILNENSIS, A.D. MDLXXIX CONDITA.

Medalių rūšys

Išleista bent kelios rūšys. Vieni ant stalo pastatomi, kiti dėžutėje. Yra ir ant kaklo pakabinamų. Panaudotos įvairios medžiagos — bronzas, sidabras, paauskuotas sidabras.

Jų kainos tokios: sidabro 44 mm — 30 dol., sidabro paauskuotas — 40 dol., bronzinis 70 mm — 15 dol., bronzinis blizgantis (proof) — 20 dol. Galima gauti ir auksinį 14 karatų 44 mm. Jo kaina apie 400 dol.

Atlanto pakrastyje užsakymus priima: dr. Jonas Ulėnas, 16 Lucille Lane, Dix Hills, L.I., N.Y. 11746. Telefonas (516) 271-4470.

Amerikos Vakaruose užsakymus priima Mrs. A. Venckus, 603 14th St., Santa Monica, Calif. 90402. (p.j.)

ĮSIGYKITE VILNIAUS UNIVERSITETO SUKAKTUVINĮ MEDALĮ

Tai puiki dovana Jūsų jaunimui, draugams ir bendradarbiams

Leidėjai: Akademiniis Skautų Sąjūdis
Skulptorius: Vytautas Kašuba
Kalykla: Franklin Mint

Medaliai:

Bronzinis, antikinis, 70mm diametro \$15
Bronzinis, blizgantis, 70 mm diametro \$20
Sidabrinis, 44mm diametro \$35
Paauskuotas sidabrinis, 44mm dia. \$40
Auksinis (14kt.), 44mm dia.; reikia užsakyti prieš gruodžio 31 d.; apie \$425.

Pastabos: Kainos yra JAV doleriais. Pridėti \$2 dėl persiuntimo ir apdraudos. Čekius rašyti "Vilniaus Universiteto Medalis".

Dėl medalių užsakymo kreipkitės į Jūsų apylinkės platintojus arba medalio administratorę:

Bostone — Julius Spakevičius (617)326-0403
New Yorke — Dr. Jonas Ulėnas (516)271-4470
Washington, DC — Dr. Saulius Naujokaitis (301) 986-1547
Floridoje — Kazys Palčiauskas (813)360-4113
Montrealyje — Rasa Lukoševičiūtė (514)366-1210
Toronte — Prima Saplienė (416)654-9052
Clevelande — Dr. Stepas Matas (216)524-3242
Detroite — Liuda Ruglienienė (313)573-9448
Chicagoje — Danutė Korzonienė (312)778-6723
Ramunė Lukienė (312)422-4288
Omahoje — Teresė Gaidelytė (402)731-8720
Tucstone — Dr. Stasys Vanagūnas (602)296-0307
Phoenixe — Aldona Vaitkienė (602) 266-5954
Seattle — Gediminas Morkūnas (206)746-1272
San Francisco — Danutė Janutienė (415)849-1147
Los Angeles — Valentinas Varnas (213)662-2611

Medalio administratorė:

Aldona Venckienė (213)393-2803
603 14th Street
Santa Monica, California 90402

Hartfordo Švyturio mokyklos atstovai įteikia Encyclopedia Lituanica Trinity kolegijos vyriausiam bibliotekininkui. Stovi iš k. Lionė Simonaitienė, Eugenijus Žiūrys, Kastutė Raškevičienė ir Ralph S. Emerick.

HARFORD, CONN.

Mokyklos dovana kolegijai

Hartfordo Švyturio mokykla rugpjūčio 7 įteikė Trinity Kolegijos bibliotekai Encyclopedia Lituanica. Įteikime Hartfordo Švyturio mokyklai atstovavo Tėvų komiteto nariai Kastutė Raškevičienė ir Eugenijus Žiūrys ir mokyklos vedėja Lionė Simonaitienė. Vyriausias Trinity Kolegijos bibliotekininkas Ralph S. Emerick maloniai atstovus priėmė savo įstaigoje, į kurią taip pat buvo pakviestas kolegijos reporterė ir fotografas.

Jau treči metai kaip Hartfordo Švyturio mokykla naudoja gražiomis Trinity Kolegijos patalpomis, todėl buvo labai

Savaitės įvykiai

Iranas paskelbė sumažinsiąs aliejaus pardavimą užsienio valstybėm 5 proc.

Sov. S-gos policija areštavo Vilnių ilgametį kovotoją už žmogaus teises Antaną Terlecką ir Maskvoj — matematikę Tatjaną Velikanovą ir stačiatikių kunigą Gleb Jakunin.

Kanados min. pirmininkas Joe Clark pareiškė jokių būdu nepriartins Quebeco provincijos žygiam atsisukti nuo Kanados.

Kambodijoj lankėsis Australijos daktaras James Sinclair tvirtina, kad ten kalėjimuose Pol Pot valdymo metu yra mirę 4 amerikiečiai ir keletas prancūzų ir australų.

Laos pabėgėliai tvirtina, kad prieš ten gyvenančią Meo gentį Vietnamo ar Laos kariuomenė naudojusi nuodingąsias dujas.

Privati Atlantic Council organizacija pataria JAV užmegzti santykius su Palestinos išlaisvinimo org-ja, kad JAV įsipareigojimas ginti Izraelio nepriklausomybę būtų suderintas ir su JAV gyvybiniais interesais.

Sov. S-gos prezidentas Brežnevas pareiškė esąs pasiryžęs pradėti tartis su Vakarų valstybėm dėl raketų skaičiaus sumažinimo, jei JAV atsisakys išdėstyti naujas raketas Vakarų Europoj.

Britanija numato panaikinti kai kurias Rodezijai taikytas ūkines sankcijas.

Teisingumo sekretorius Benjamin R. Civiletti ir Sov. S-gos aukšč. teismo pirmininkas Lev Smimov sutarė, kad Sov. S-ga pateiks įrodymų ir pristatys liudininkų JAV gyvenantiems nacių bendradarbiams apkaltinti. Esą deportacijos bylos netrukus busiančios pradėtos prieš stačiatikių vyskupą Valerian Trifa, Serhij Kovalczuk ir Ivan Demjanjuk.

Argentinoj prieš išdo sekretorių Juan Alemann buvo suruoštas pasikėsinimas, tačiau sekretorius išliko sveikas.

350 čekų pasiuntė popiežiui Jonui Pauliui II skundą dėl religijos persekiojimo.

Iš Sov. S-gos kalėjimo išvaduoto kovotojo už žmogaus teises Aleksandro Ginzburgo motina, žmona ir du sūnūs vis dar tebėra neišleisti, nes jie reikalauja, kad kartu būtų išleistas ir Ginzburgų neoficialus įsūnis Sergej Šibajev.

tinkama, kad ši kolegija turėtų informacijų apie Lietuvą. Šalia gautos enciklopedijos Trinity Kolegija dar prenumeruoja Li-tuanus.

Vietiniai Hartfordo laikraščiai išspausdino fotografiją ir aprašymą apie šį enciklopedijos įteikimą ir apie Hartfordo Švyturio mokyklą.

L.S.

Lietuvos kariuomenės minėjimas

Hartfordo ramovėnai lapkričio 25 rengia Lietuvos kariuomenės atkūrimo šventės minėjimą. Programa numatoma tokia: 11:30 val. Mišios Švč. Trejybės lietuvių parapijos bažnyčioje. Dalyvauja ramovėnai, Amerikos veteranų F. Sabonio postas nr. 7, skautės ir skautai su vėliavomis.

Kun. klebonas Juozas Matutis ne tik pasako patriotiškus pamokslus, betokiaproga leidžia nemokamai pasinaudoti ir parapijos sale. Ir šiuo atveju tuoj po mišių lietuviai renkas į parapijos salę minėjimui. Įėjimas į minėjimą laisvas. Pagrindinis kalbėtojas — visuomenininkas Jonas Vizbaras, šeštadieninės mokyklos mokinių pasirodymas, tautinių šokių grupė "Berželis" ir muz. Jurgio Petkaičio vadovaujamas meninis vienetas "Palslaptis". Minėjimui pasibaigus, norį galės draugiškoje nuotaikoje papietauti. Pietų kaina 7 dol. asmeniui. Vaikam — nemokamai.

Hartfordo ramovėnų valdybą sudaro: Petras Simanauškas pirmininkas, nariai — Mykolas Gečiauskas, Antanas Kuprys, Vaclovas Nenortas, Faridas Maslauskas, Jurgis Petkaitis ir Adolfas Maslauskas.

Šių metų bėgy skyrius lietu-

LOS ANGELES, CALIF.

Metinis balius, surengtas Šv. Kazimiero parapijos naudai, spalio 20 praėjo sėkmingai. Liko pelno 5,433 dol. Tai bus panaudota automobiliam palikti aikštės taisymui.

Lietuvių Dienų žurnalo nau-dai ruošta gegužinė rugsėjo 16 McCambridge Parke, Burbanke, praėjo puikiai. Nors tą dieną Los Angeles lietuvių visuomenėje vyko ir daugiau renginių, šioj gegužinėj atsilankė apie 300 asmenų. Nuotaika buvo neblogo, nors tuo metu netoliese vykusių miškų gaisrų pelenai krito ant dalyvių. Laimėjimų traukime pirmą premiją laimėjo Kazys Aukštkalnis iš Oregono ir antrą — Vladas Bacevičius iš Clevelando.

Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimas su pamaldomis ir programa vyks lapkričio 25.

Naujų Metų sutikimo balius, rengiamas Lietuvių Bendruomenės, įvyks gruodžio 31 Šv. Kazimiero lietuvių parapijos salėj.

Už lietuvišką knygą ir spaudą lietuviai tiek daug kovojo ir kentėjo. Dabar lietuviška knyga stovi ir dulka kioskų lentynose, laukdama, kol kas ją nupirks.

IŠLEISTAS VILNIAUS UNIVERSITETO MEDALIS

Jau platinami Vilniaus Universiteto 400 metų sukakties medaliai. Medalio iniciatoriai ir leidėjai yra Akademinis Skautų Sąjūdis, Filisterių Skautų Sąjungos Los Angeles skyrius, Daugiausia rūpinosi dr. Arvydas Klierė, kuris surado dailininką ir jį angažavo, rūpinosi ir projekto įgyvendinimu.

Skulptoriaus darbas

Sukaktis tikrai graži ir įspūdinga. Tokiai sukakčiai pritinka ir medalis. Kadaise tokius medalius Lietuvoje sukdavo žinomas medalių kūrėjas Petras Rimša.

Ir Amerikoje jau turime vieną skulptorių, kuris jau yra sukūręs bent kelis lietuviškus medalius. Tai Vytautas Kašuba.

Leidėjai ir sumanytojai jį ir pasikvietė, kad sukurtų Vilniaus Universiteto 400 metų sukakties medalį. Vytautas Kašuba, vienas iš žymiausių lietuvių skulptorių, kiekvieno darbo imasi labai rūpestingai. Ir dabar jis studijavo Vilniaus Universiteto architektūrą, jo epochas, istoriją. Iš ten pasirinko, kas svarbiausia, būdingiausia. Pasirinktus elementus jis perpiešė per naują ir suvedė į savitą visumą. Ypač daug darbo pareikalavo antroji medalio pusė, kur panaudota daug herbų.

tuviškai veiklai bei šalpai parmeti yra paaukojęs 470 dol., o nuo 1970 pradžios — 2959 dol.

Hartfordo ir apylinkių lietuviai kviečiami minėjime dalyvauti.

A. Maslauskas

Moterų veikloj

L.M.K.F. Hartfordo klubo narės susirinko rugsėjo 30 pas St. Gečiauskiene rudens sezono veiklai aptarti ir išklausti p. Naviko pašnekesio apie pranašysčių išsipildymus. Pagal prelegentą pranašystės nieko gero nežadančios. Vienos narės jaudinosi, o kitos sau ramiai gurknojo kavą ir užkandžiavo jaukioje šeimininkų globoj.

Šalia eilinių reikalų nutarta rengti bendras kūčias su šeštadieninės mokyklos kalėdine eg-lute. Sudaryta rengimo komisi-ja jau susitarė su šeštadienine mokykla. Bendras renginys įvyks gruodžio 16 Švč. Trejybės parapijos svetainėje.

Norį (ne nariai rengėjų šeimų) šiame renginy dalyvauti turėtų iki gruodžio 9 užsiregistruoti pas B. Zabulienę, telef. 289-2882.

K.M.

Dr. V.V. Palčiauskas iš Cham-paign, Ill., žaidžia JAV komandoj, kuri kvalifikavosi į Correspondence Chess VIII olimpiados baigmines varžybas. Tai trečiasis amerikiečių patekimas į CC olimpiadų baigmę. JAV komandoj žaidžia: Walter Muir, N. Eric Pedersen, Nicholas A. Preo, John P. Kalish, Vytas V. Palčiauskas ir Raymond Reithel. JAV komanda rungsis prieš 12 varžovų: Bulgariją, Čekoslovakiją, Daniją, Rytų Vokietiją, Didž. Britaniją, Olandiją, Vengriją, Jugoslaviją, Norvegiją, Lenkiją, Sov. Sąjungą ir Švediją.

Pasaulio pretendentių varžybom kvalifikavosi iš Rygos tarpzoninių buvęs pasaulio meistris M. Talis, dm L. Polugajevskis. Trečiasis dalyvis paaiškės iš šešių partijų dvikovos tarp Vengrijos didmeistrių Z. Riblio ir A. Adorjano. Pirmoji juodviejų partija atidėta Ribliui vyraujant. Iš Rio de Janeiro tarpzoninių pateko trys pirmieji surinkę po 11.5 taškų: L. Portisch, R. Huebner ir buv. pasaulio meistris L. Petrosjanas. Iš moterų tarpzoninių kvalifikavosi N. Ioseliani, Ž. Vereci ir N. Aleksandrija, kai pastarosios varžovė G. Fischdik (V. Vok.) sutiko baigti lygiomis paskutine partija. Vokietė gaus tarptautinės meistrės vardą.

Pirmoji pusė

Pirmoji medalio pusė iškilmingai atidengia Vilniaus Universiteto pastatų grupę. Žiedo pakraščiais eina įrašas. Viršuje — 1579-1979, apačioje — VILNIAUS UNIVERSITETAS.

Kompozicijos pagrindan yra paimtas Vilniaus Universiteto kiemas, taip charakteringas šiam ansamblui. Aplink tą kiemą ir grupuojami įvairūs pastatai. Pastatai ar jų fragmentai taip parinkti, kad drauge būtų ir gilesnė prasmė.

Pirmojo plano kairėje matome observatorijos bokštus. Bokštai simbolizuoja erdvės mokslus, žmogaus tolimus siekimus. Čia pat yra kitas bokštas su laikrodžiu, kuris kalba apie laiko tėkėjimą ir įvykių raidą. Čia pat ir universiteto biblioteka. Tai žmogaus surinktų žinių lobynas, iš kurio turi šviestis ir senasis Vilnius ir visa Lietuva.

Pačiam centre gilumoje puošnūs Šv. Jono bažnyčios fasadas. Bažnyčia — tikėjimo simbolis. Priešais bažnyčią išsilenkia dvi arkos, paimtos iš universiteto architektūros, iš poeto Serbievijaus kiemo. Arkos rodo kelią į tikėjimą ir mokslą. Gi tikėjimas ir mokslas gilina žmogaus ir pasaulio pažinimą.

Dešinėje — aukštasis Šv. Jono bažnyčios bokštas — varpinė. Varpinė savo varpų gaudesiu ke-lia žmogų prie maldos, prie darbo ir prie mokslo. Bokšto priekyje — senasis Vilniaus miesto antspaudas. Jis tar-tum visa patvirtina, antspauduoja, kad tai vyksta Lietuvos metropolijoje — Vilniuje.

Po antspaudu yra fragmentas iš įėjimo į universitetą, į kolonų salę.

Dešinėje, einant į pirmąjį planą, yra viena iš seniausių universitetų sienų su kontrafor-sais. Tai architekto L Lauryno Stučkos Gucevičiaus kiemo dalis. Kontraforsais paremta siena

Skulptorius Vytautas Kašuba daro Vilniaus Universiteto 400 metų sukakties medalį. Dešinėje — jau atlieta medalio antrosios pusės forma.

simbolizuoja mokslus, kurie remia žmogaus gyvenimą.

Pirmojo plano priekyje yra siena su arkomis. Tai Simano Daukanto kiemo fragmentas. Gi Simanas Daukantas buvo pirmasis mūsų istorikas, padėjęs pagrindus tautiniam atgimimui.

Universiteto kiemas kviečia užteiti, užteiti per Simano Daukanto arkas. Tik šitaip užeidamas, suprasi, kokią reikšmę turėjo Vilniaus universitetas lietuvių tautai.

Antroji pusė

Apverskime medalį ir pažūrėkime, kas antroje pusėje. Čia pagrindan yra paimtas Vilniaus universiteto senasis antspaudas, į kurį sudėta visa eilė herbų. Tai valdovai, didikai, kurie universitetą kūrė ir jį palaikė.

Pačiame centre yra Lietuvos vytis. Jis paimtas iš Zigmanto Augusto monetos. Aplinkui vytį surikiuoti steigėjų ir globėjų herbai. Juos apžvelgsime pagal laikrodžio rodyklę. Viršuje — popiežiaus Grigaliaus XIII herbas, toliau — Stepono Batoro, karaliaus Stanislovo Augusto, Sapiegių, vyskupo Valerijono Pro-

tasevičiaus, Radvilų, Zigmanto Vazos, Zigmanto Augusto herbai.

Herbai stilizuoti, į skydų plokštumas įvesti pagrindiniai herbų elementai.

Aplinkui pakraščiu eina įrašas — UNIVERSITAS LITUANIAE VILNENSIS, A.D. MDLXXIX CONDITA.

Medalių rūšys

Išleista bent kelios rūšys. Vieni ant stalo pastatomi, kiti dėžutėje. Yra ir ant kaklo pakabinamų. Panaudotos įvairios medžiagos — bronzas, sidabras, paauskuotas sidabras.

Jų kainos tokios: sidabro 44 mm — 30 dol., sidabro paauskuotas — 40 dol., bronzinis 70 mm — 15 dol., bronzinis blizgantis (proof) — 20 dol. Galima gauti ir auksinį 14 karatų 44 mm. Jo kaina apie 400 dol.

Atlanto pakraštyje užsakymus priima: dr. Jonas Ulėnas, 16 Lucille Lane, Dix Hills, L.I., N.Y. 11746. Telefonas (516) 271-4470.

Amerikos Vakaruose užsakymus priima Mrs. A. Venckus, 603 14th St., Santa Monica, Calif. 90402. (p.j.)

ĮSIGYKITE VILNIAUS UNIVERSITETO SUKAKTUVINĮ MEDALĮ

Tai puiki dovana Jūsų jaunimui, draugams ir bendradarbiams

Leidėjai: Akademinis Skautų Sąjūdis
Skulptorius: Vytautas Kašuba
Kalykla: Franklin Mint

Medaliai:

Bronzinis, antikinis, 70mm diametro \$15
Bronzinis, blizgantis, 70 mm diametro \$20
Sidabrinis, 44mm diametro \$35
Paauskuotas sidabrinis, 44mm dia. \$40
Auksinis (14kt.), 44mm dia.; reikia užsakyti prieš gruodžio 31 d.; apie \$425.

Pastabos: Kainos yra JAV doleriais. Pridėti \$2 dėl persiuntimo ir apdraudos. Čekius rašyti "Vilniaus Universiteto Medalis".

Dėl medalių užsakymo kreipkitės į Jūsų apylinkės platintojus arba medalio administratorę:

Bostone — Julius Spakevičius (617)326-0403
New Yorke — Dr. Jonas Ulėnas (516)271-4470
Washington, DC — Dr. Saulius Naujokaitis (301) 986-1547
Floridoje — Kazys Palčiauskas (813)360-4113
Montrealyje — Rasa Lukoševičiūtė (514)366-1210
Toronte — Prima Saplienė (416)654-9052
Clevelande — Dr. Stepas Matas (216)524-3242
Detroitė — Liuda Rugienienė (313)573-9448
Chicagoje — Danutė Korzonienė (312)778-6723
Ramunė Lukienė (312)422-4288
Omahoje — Teresė Gaidelytė (402)731-8720
Tucsone — Dr. Stasys Vanagūnas (602)296-0307
Phoenixe — Aldona Vaitkienė (602) 266-5954
Seattle — Gediminas Morkūnas (206)746-1272
San Francisco — Danutė Janutienė (415)849-1147
Los Angeles — Valentinas Varnas (213)662-2611

Medalio administratorė:

Aldona Venckienė (213)393-2803
603 14th Street
Santa Monica, California 90402

PRIEŠKOMUNISTINĖ DEMONSTRACIJA

Ryšium su bolševikų revoliucijos metinėm, lapkričio 7 Sovietų Sąjungos ambasadoje prie Jungtinių Tautų vyko iškilmės. Ambasados artumoj demonstravo Pavergtų Tautų Komitete dalyvaujančios pavergtos tautos. Jom talkino amerikiečiai, nusi- statę prieš bolševizmą.

Demonstracijos lapkričio 7, trečiadienį, 6 val. vak. pradėtos su Estijos, Vengrijos, Lietuvos ir Ukrainos himnais. Pradines maldas sukalbėjo ukrainiečių ir estų dvasininkai.

Ižangos žodžiu pagrindinį kalbėtoją — ukrainiečių disidentą Valentyn Moroz — pristatė Peter Wytenus, American Friends of ABN, Inc., organizacijos pirmininkas.

Vėliau kalbėjo gudų, bulgarų, rytinės Vokietijos, estų, vengrų, lietuvių (P. Ažuolas) atstovai, Pavergtų Tautų komiteto pirmininkas H. Uhlick ir Slava Stetsko, ABN Correspondence laikraščio redaktorė.

Petro Wytenus išskeltas mintis, įteiktas padauginame atspaudė spaudos atstovam, lapkričio 12 panaudojo Daily News viename iš vedamųjų straipsnių. Čia pakartotinai primenami JAV silpnėjimo ir nusileidimo prieš So-

Dalis prieškomunistinių demonstracijų organizatorių su dalyviais. Prieky iš k.: Petras Wytenus — AF-ABN pirmininkas, ukrainiečių disidentas Valentyn Moroz, Slava Stetsko — ABN laikraščio redaktorė, antroji eilė: Alan Staub — vokiečių atstovas, Horst Uhlick — Pavergtų Tautų Komiteto pirmininkas, TV 11 kanalo reporteris ir Helen Kulber, Nuotr. Wallace B. Rodgers

vietai Sąjungą pavojai.

Demonstracijas tą patį vakarą gausiai rodė savo žiūrovam keturi TV kanalai: 2, 5, 7, ir 11.

DR. VLADUI INGELEVIČIUI 90 METŲ

Lapkričio 11 dr. Vladas Ingelevičius sulaukė 90 metų. Jis yra vienas iš 5 Fraternitas Lithuania korporacijos steigėjų, Lietuvos kariuomenės savanoris, jos sveikatos reikalų organizatorius, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus žymus darbuotojas.

Gimė jis 1889 lapkričio 11 Berzuonyse, Rokiškio apskrityje. Gimnaziją baigė 1908 Petrapilyje ir tais pačiais metais įstojo į Karo Medicinos Akademiją, baigė 1913 metais. Studijuojo aktyviai dalyvavo lietuvių studentų gyvenime.

Nuo 1913 iki 1917 tarnavo rusų kariuomenėje, pabaigoje perėjo į sulietuvinatą 226 lauko ligoninę rumunų fronte.

Į Lietuvą grįžo 1918 metų vasarą ir tų pačių metų gruodžio 18 savanoriu stojo į Lietuvos kariuomenę. Jam tuoj pat teko eiti karo sanitarijos viršininko pareigas, nes prieš tai buvęs viršininkas dr. V. Nagevičius suširgo. Dr. V. Ingelevičiui teko organizuoti Lietuvos kariuomenės sveikatos tarnybą ir jai padėti pagrindus. Vėliau jis ėjo karo sanitarijos viršininko padėjėjo pareigas iki pat Lietuvos kariuomenės faktinio išformavimo 1940 pabaigoje. Tada jis buvo iš kariuomenės atleistas. Tuo metu jis buvo pulkininkas.

Nuo 1919 jis dirbo ir Lietuvos Raudonajame Kryžiuje, buvo vienas iš jo steigėjų, ilgą laiką dirbo jo valdyboje, buvo net vicepirmininku. Vokiečių oku-

Dr. V. Ingelevičius

pacijos metais ėjo net pirmininko pareigas Savitarpinės Pagalbos priedangoje.

Iš Lietuvos pasitraukė 1944. Karui pasibaigus, 1945 atgavino Liet. Raudonojo Kryžiaus veiklą ir Lietuvos Raudonajame Kryžiuje dirbo iki 1949, kada iš-emigravo į Ameriką.

Atvykęs apsigyveno Brooklyne, įsigijo gydytojo teises ir dirbo ligoninėje. Dabar su šeima gyvena Great Necke, N.Y. Dr. V. Ingelevičius yra didelis vegetaras.

Duok Darbininką paskaityti savo kaimynui ir paragink užsiprenumeruoti.

LAISVĖS ŽIBURIO RADIO KONCERTAS

Šio rudens Laisvės Žiburio radijo koncertas buvo lapkričio 3, šeštadienį, Kultūros Židinyje. Publikos prisirinko per tris šimtus.

Laisvės Žibury visada savo programą pradeda punktualiai. Taip ir dabar lygiai 7 v.v. prasiskleidė scenos uždanga, ir programą pradėjo dvi jaunos dainininkės, seserys dvynukės, Kristina ir Regina Butkūnaitės iš Detroito.

Jos dainavo trim išėjimais ir atliko šias dainas: Balti balandžiai — Hans Bouwens, Ažuolų šlamesys — Aurelijos Paukštelienės, Kopų balsai — Felikso Arbėkės, Vasaros lapai — Dimitri Tiomkin, Toli toli, Čigonų berniukas — Hans Blum, Tu ateik į pasimatymą — Benjamino Gorbulskio, Sudie, mama — F. Zigelio, Tavo laukų šiluma — J. Kuopamiokės, Tik rytoj — J. Kuopamiokės. Bisui dainelę Kaip saulės laukia linksmi.

Dainininkės čia lankėsi pir-

mą kartą, ir publika šiltai jas priėmė.

Pantomimikas Paulius Rajeckas jau buvo matytas Perkūno choro koncerte. Jis suvaidino: Magiška virvė, Į Ameriką atvyksta DP, Baisus sapnas, Kelionė į Lietuvą.

Visi trys yra jauni ir žvalūs, visi trys studentai, kaip radijo programos vedėjas sakė — studijuoja mediciną. Tai tikrai malonu, kad šalia mokslo randa laiko ir tokiem menam. Tuo pačiu praturtina save ir kitus pradiuogina.

Programos pabaigoje scenoje pasirodė vedėjas Romas Kezys, padėjo visiems už programą, įteikta gėlių. Prisiminė ir tai, kad daromas spaudimas išstumti juos iš radijo stoties. Tad lietuvių akcija, renkami parašai peticijai labai teigiamai paveikė situaciją, ir atrodo, kad stoties negalės parduoti. Pakvietė toliau visus linksminintis. Šokiama grojo Amour orkestras. Vyko ir gausi loterija. Maistas buvo puikus. Vakaras praėjo smagioje nuotaikoje. (p.j.).

MUZ. V. MAMAIČIO IŠLEISTUVĖS

Muz. Vincas Mamaitis, 17 metų dirbęs kaip vargonininkas Elizabethe Šv. Petro ir Povilo lietuvių parapijoje, tuoj po Naujų Metų išvyksta į Sunny Hills, Fla., kur turi pasistatydinęs naujus namus. Juose jo žmona Olga gyvena jau nuo š. m. rugsėjo 1.

Sunny Hills naujoji kolonijoj jau apie 100 lietuvių turi savo sklypus, o pora dešimčių net ir savo naujus namus. Kolonija auga, ir dedamos viltys lietuviškai veiklai.

Vincas Mamaitis nenorėjo palikti lietuvių parapijos bažnyčios be muzikos, be giedojimo ir laukė, kol klebonas kun. Petras Zemeikis susiras naują vargonininką. Naujuoju vargonininku bus muz. M. Jetkauskas.

Elizabethe lietuvių parapija ir ypač bažnytinis choras, norėdami išreikšti dėkingumą savo ilgamečiam vargonininkui, gruodžio 1, šeštadienį, parapijos salėj rengia atsisveikinimo vakarienę. 6 val. vak. bažnyčioje bus padėkos mišios. Parapijos salėj 6:30 val. vak. kokteilių valanda, o 7:30 val. vak. — vakarienė.

Šiose iškilmėse norį dalyvauti bilietus gali gauti parapijos

klebonijoj arba pas parapijos komiteto bei choro dalyvius. Taip pat bilietus galima užsisakyti telefonu: 352-2271 arba pas Ruthe Kidzius 352-9061.

Muz. Vincas Mamaitis buvo pareigingas bažnyčioje prie vargonų ir uolus parapijos administracijos talkininkas. 10 metų jis buvo Muzikos Žinių žurnalo redaktorium. Muzikų Sąjunga, įvertindama jo darbus, 1975 seimo suvažiavime jį pakėlė į garbės narius.

Muz. V. Mamaitis savo darbu daug prisidėjo prie šioj apylinkėj rengiamų mažųjų dainų švenčių. Jis su parapijos nemažu choru yra dalyvavęs ir bendrose dainų šventėse Chicago ir Toronte.

Lituanistinės mokyklos 30 metų sukakties minėjimas ir tos mokyklos tradicinis tėvų komiteto rengiamas vakaras vyko spalio 20 So. Bostono Lietuvių Piliečių dr-jos salėj. Dr. Juozas Giminis skaitė paskaitą apie tos mokyklos veiklą nuo įsikūrimo iki dabar. Prelegentas apibūdino, kokį svarbų vaidmenį lietuviškame gyvenime atlieka mokykla, kalbėjo apie tėvų ir visuomenės pareigas lituanistiniam jaunimo auklėjimui, lietuviybės išlaikymui.

Meninėj programoj naujų dainų padainavo Bostono vyrų oktetas, vadovaujamas komp. Juliaus Gaidelio.

Po meninės dalies mokyklos direktoriui Antanui Gustaičiui įteiktas didžiulis jo portretas, pieštas dail. Viktoro Vizgirdos. Tai padėka už darbą mokykloje, kuriai vadovauja jau aštuonioliktus metus. Portretą mokyklos tėvų komitetas įsigijo su eilės mecenatų pagalba. Humoristine forma rašytojas Gustaitis padėjo už puikią dovaną.

Programai vadovavo buvusi šios mokyklos mokinė Aldona Lingertaitienė. Po programos buvo vaisės ir šokiai.

Šiais metais tėvų komitetą sudaro: pirm. Vytautas Jurgėla, išd. Irena Vidugirienė, nariai Vida Sužiedėlienė, Richardas Lizdenis ir Gema Philips.

Karininkų išleistuvės

Fort Devens, Mass., spalio 31 įvyko karininkų išleistuvės. Atlikę 20 ar daugiau metų tarnybos JAV armijoje, karininkai buvo išleidžiami pensijon. Jų tarpe yra plk. ltn. Romualdas Leimonas, dirbęs kaip specialistas psichologas Fort Devans bazėje, o anksčiau Vokietijoje. R. Leimonas lieka gyventi Bostone ir dirbs savo profesijoje Brocktone, Mass. Jo tėvas dr. Juozas Leimonas prieš 15 metų mirė Bostone.

Kariuomenės šventė

Lietuvos karių sąjunga Ramovė lapkričio 18, sekmadienį, 3 val. popiet So. Bostono Lietuvių Piliečių dr-jos salėj rengia Lietuvos kariuomenės atkūrimo minėjimą. Pagrindinis kalbėtojas bus gen. štabo majoras Ernestas Bludnikas iš Cape Cod. Meninę programą atliks solistė Daiva Mongirdaitė-Richardson. Jai akomponuos Saulius Cibas. Jonas Rūtenis paskaitys tautinę poemą iš savo kūrybos.

Po programos bus vaisės, pa-

Muz. V. Mamaitį išleidžiant į tolimus kraštus, pajaučiame nuostolį šio Atlanto pakraščio lietuviškame gyvenime.

Naujoje vietoje linkime jam daug ramų ir saulėtų metų.

J. St.

ruoštos Onos Merkienės ir jos talkininkių. Bus loterija.

Piktnaudojami rinkimai

So. Bostono Lietuvių Piliečių dr-jos pirmininkas Aleksandras Chaplikas atviru laišku pranešė, kad rugsėjo 20 So. Boston Tribune laikraštis buvo įdėtas paveikslas ir raštas, kad So. Bostono Lietuvių Piliečių dr-jos direktoriai indorsavo į miesto burmistrus Kevin White. Piliečių dr-ja politinių kandidatų neindorsuoja. Burmistras White perrinktas ketvirtą kartą. Jo štabo naudota taktika yra nešvari.

A. Gustaitis keliauja

Rašytojas — poetas Antanas Gustaitis atliko meninę programą Ohio Lietuvių Gydytojų dr-jos metiniame pobūvyje spalio 27 Clevelande, o lapkričio 10 — Lietuvių Bendruomenės renginy Washingtone, D.C. Lapkričio 17 su savo kūryba jis vyks į New Yorką, o gruodžio 8 į Floridą.

Aukos Bendruomenei

Rugsėjo mėnesį buvo rankamos aukos Lietuvių Bendruomenei. Pirmieji aukotojai: 50 dol. — Stasys Santvaras, 25 dol. — Juozas Rasy, po 20 dol. — Vladas iš So. Bostono, A. Astrav, M. Žiaugra, A. ir A. Januškos, po 10 dol. — K. Bačanskas, Š. Norvaiša, O. Vileniškienė, Č. Kiliulis, K. Nenortas, Br. Kruopis, S. ir V. Minkai, V. ir J. Hodges, po 5 dol. — P. Navazelskis, P. ir J. Ambraziejai, A. Keturakis, A. Matjoška, T. Janukėnas, E. Vasyliūnienė, V. Dilba.

Bostono parengimų kalendorius

Dr. Vytenio Vasyliūno vargonų koncertas įvyks lapkričio 11.

Martyno Jankaus šaulių kuopos ruošiamas banketas įvyks lapkričio 17, šeštadienį, 6 val. vak. Sandaros salėj, Brocktone.

Lietuvos kariuomenės sukakties minėjimas įvyks lapkričio 18.

Naujosios Anglijos šaulių rinktinės suvažiavimas įvyks lapkričio 24 Maironio Parke, Shrewsbury, Mass.

Kalėdinė vakaronė su programa vyks gruodžio 16, 4 val. popiet Tautinės S-gos namuose. Rengia M.K. Federacijos Bostono klubas.

Tautinių šokių sambūrio vakaras su programa įvyks kovo 8.

Vasyliūnų sonatų vakaras įvyks First and Second Church Bostone, kovo 9.

Minkų radijo valandos 46 metų sukakties koncertas ir iškiliosios New England lietuvių tės balius kovo 23.

LAISVĖS VARPAS Sekmadieniais 11:30-12:00 val. 1430 banga iš WWEL 12:10-1:00 val. 1460 banga iš WBET Vedėjas Petras Viščinis 173 Arthur St., Brockton, MA 02402 Telef. (617) 586-7209 BOSTON, MASS. — WNSR 1360 bangos sekm. nuo 1 iki 1:30 val. Veda S. ir V. Minkai, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Telef. 268-0489. Parduodamas Darbininkas. Didelis lietuviškų knygų pasirinkimas.

MIRTIES METINĖS

Jau suėjo vieneri metai, kaip netikėtai iš mūsų tarpo pasitraukė mūsų mylimas vyras ir tėvelis A.A.

MOTIEJUS SIMONAITIS.

Jis mirė 1978 lapkričio 14. Gedulingos mišios už jo vėlę bus aukojamos lapkričio 25, sekmadienį, 11 val. ryto Apreiškimo parapijos bažnyčioje, Brooklyne. Šelma prašo glimines, draugus ir pažįstamus atsilankyti ir pasimelsti už vėlonį.

Kitos mišios bus aukojamos lietuvių pranciškonų koplyčioje Brooklyne ir Kennebunkport, Maine.

Nuliūdę: žmona Vita, sūnus Arūnas, duklė Gina

DEXTER PARK PHARMACY Wm. Anastasi, B.S. 77-01 JAMAICA AVENUE (Cor. 77th Street) Woodhaven, N.Y. 11421 WE DELIVER Michigan 2-4130

PIRMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE VOKIŠKOS SPECIALYBĖS

SCHALLER & WEBER

AUKŠČIAUSIOS KOKYBĖS PRODUKTAI

Mūsų krautuvėse geriausios dešros. Kelionei ir TV užkandžiai — kumpiai, įvairiausios mėsos, lietuviška duona ir kiti produktai Užeikite - įsitikinsite!

13 DIDŽIULIŲ KRAUTUVIŲ 13

New Yorke: 1654 2nd Ave. (85-86 St.) — TR 9-3047 Ridgewood: 56-54 Myrtle Avenue — VA 1-7068 Astorijoje: 28-28 Steinway Street — AS 4-3210 Floral Park, L.I.: 259-17 Hillside Ave. — 343-6116 E. Northport, L. I.: 250-A Lark Field Rd. 516 757-0801 Franklin Sq., L. I.: 981 Hempstead Tpke. — 437-7677 Flushing: 41-06 Main Street — HI 5-2552 White Plains, N. Y., The Chase Pitt — 200 Hamilton Ave. — Tel.: 914-249-0226

Nanuet, N.Y.: Nanuet Mall Shopping Cent., Route 59 — Tel. 914 623-4265 Farmington, Conn: Hans and Fritz Dell 270 Farmington Ave. — 203-677-7000 Danbury, Conn.: Danbury Gourmet, 296 Main St. — Tel.: 203 744-6857 Norwood, Mass.: Meat and Wursthaus — 101 Central St. Tel: 617 769-2895 Wayne, N.J.: 1234 Willowbrook Mall — Tel.: 201 785-0542

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352
Administr. (212) 827-1351
Spaustuvė (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

Kultūros Židiny šį savaitgalį — lapkričio 17, šeštadienį, Maironio lituanistinės mokyklos vakaras ir mokyklos 30 metų sukakties minėjimas.

Rašytojas Antanas Gustaitis iš Bostono atvyksta į New Yorką ir lapkričio 17 dalyvaus lituanistinės mokyklos vakare. Jis paskaitys pluoštą savo naujos humoristinės kūrybos. Vakaro pradžia 7:30 v.v.

Moteryų Vienybės pamaldos už mirusius nares bus lapkričio 18, sekmadienį, 11 val. Angelų Karalienės parapijos bažnyčioje. Po pamaldų — pusryčiai tos pačios parapijos salėje. Visos narės kviečiamos dalyvauti. Susirinkimas bus lapkričio 20, antradienį, įprastinėje vietoje — Congregational bažnyčios salėje, 91 St. ir 85 Rd. Woodhavene. Pradžia 7:30 v.v.

Kalėdinis apsipirkimas, rengiamas LMK Federacijos New Yorko klubo, bus gruodžio 9, sekmadienį, Kultūros Židinio mažojoje salėje. Kas turėtų paroduoti kokių daiktų, prašomi skambinti klubo narei M. Kliveckienei — 296-0406.

Lietuvos kariuomenės šventė minima lapkričio 18. Tą dieną 11 val. bus pamaldos Apreiškimo parapijos salėje. Tuoju po pamaldų tos pačios parapijos salėje — minėjimas. Kalbą pasakys Lietuvos kariuomenės kapitonas Antanas Rugys. Bronius Balčiūnas paskaitys pritaikytos lietuvių autorių kūrybos. Dainuos Astra Butkutė ir Leonardas Ralys. Jiem akomponuos Viktoras Ralys.

Korp. Neo-Lithuania pamaldos už žuvusius ir mirusius korporacijos narius bus lapkričio 17, šį šeštadienį, 10 v.r. pranciškonų vienuolyno koplyčioje.

Korp. Neo-Lithuania įkūrimo 57 metų sukakties minėjimas — metinė šventė — bus lapkričio 23, penktadienį, 7 v.v. Kultūros Židinyje. Bus trumpa paskaita. Meninėje dalyje fortepijonu skambina vargonų virtuozas Albinas Prižgintas. Po minėjimo programos — pabendravimas, užkandžiai. Kviečiami dalyvauti visi korporantai ir jų bičiuliai.

Lietuviškų kalėdinių atvirukų su tautiniais — religiniais motyvais galima užsisakyti Darbininko administracijos. 3 kortelės už 1 dol. Taip pat gaunamos kortelės vardinėm, gimtadieniam ir kitom progom. Persiuntimui pagal skaičių pridedama 50 c. arba 1 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Leonas Šaulys su žmona, gyvena La Plata, Argentinoje, aplankė Europą ir, grįždami namo, užsuko į JAV. New Yorke apžiūrėjo miestą, o taip pat aplankė Leono Monzoj, Italijoje, prieš 30 metų buvusį globėją Tėv. Petrą Baniūną, OFM. Svečiai išvyko į Washingtoną, D.C., o vėliau draugas iš Italijos laikų lankys Chicagoj.

Ateitininkų sendraugių susirinkimas bus gruodžio 2, sekmadienį, po jaunimo mišių, Kultūros Židiny. Susirinkimo pradžia 12:45 val.

LIETUVOS KARIUOMENĖS ATKŪRIMO ŠVENTĖ

lapkričio 18, sekmadienį, Apreiškimo parapijoje,
259 N. 5th St. Brooklyn, N.Y.

IŠKILMINGOS PAMALDOS — 11 val. parapijos bažnyčioje
MINĖJIMAS tuoj po pamaldų parapijos didžiojoje salėje.
Kalbą pasakys ANTANAS RUGYS.

MENINĖJE DALYJE DALYVAUJA:

BRONIUS BALČIŪNAS skaitys lietuvių autorius;
ASTRA BUTKUTĖ ir LEONARDAS RALYS dainuoja.
Akomponuoja VIKTORAS RALYS.

Po programos — valės.

Organizacijos prašomos bažnyčioje ir minėjime
dalyvauti su vėlavimais.
Visi maloniai kviečiami dalyvauti ir pagerbti mūsų kariuomenę.

Ramovėnai, kūrėjai savanoriai,
birutietės, šauliai

MAIRONIO LITUANISTINĖS MOKYKLOS 30 METŲ SUKAKTIES MINĖJIMAS —

ŠOKIAI — BALIUS

lapkričio 17, šeštadienį, Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

Pradžia 7:30 v.v.

Programą atliks rašytojas humoristas ANTANAS GUSTAITIS iš Bostono.

Įėjimo auka — 12.50 dol. asmeniui. Maistas, butelis gėrimo kiekvienam stalui.

Stalus galima užsisakyti: pas A. Jankauską — 849-2260, V. Remežienę — 740-1526, J. Senken — 846-7399.

Visi paremkime lietuvišką mokyklą, ypač tie, kurie ją lankė!

Darbininko kalendorius 1980 metų siunčiamas visiems Darbininko "skaitytojams. Viršelį puošia dail. Česlovo Janušo paveikslas. Skaitytojai kviečiami prisidėti prie kalendoriaus spausdinimo išlaidų sumažinimo. Skaitytojai, dar neatsilyginę už laikraščio siuntimą, kviečiami tai nedelsiant padaryti.

Craži dovana Kalėdų proga vaikams, taip pat laiko turintiems pensininkams — "Lithuanian Heritage" — iš nedidelių gabaliukų sudedamas Lietuvos žemėlapis (jigsaw puzzle) su miestų ir žymių žmonių vietovėmis. Pridėtas mažas žodynelis — knygutė susipažinimui su Lietuvos istorija. Knygutė anglų ir lietuvių kalbomis. Kaina 13 dol. Persiuntimui prideda 1 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Madų paroda, rengiama New Yorko Balfio 100-ojo skyriaus, įvyks balandžio 27.

Tarptautinių vaiko metų minėjimas įvyks gruodžio 2, sekmadienį, 3 v. popiet Kultūros Židinio mažojoje salėje. Bus keli pokalbiai apie vaiko gerovę, moralę šeimoje ir visuomeniniame gyvenime. Rengia Pasaulio Liet. Katalikų Organizacijų Sąjungos valdyba ir Katalikų Moterų Kultūros draugija. Visi kviečiami pasiklausyti įdomių svarstymų. Atskirus pranešimus padarys: sesuo Ona Mikalaitė iš Putnamo, Jūra Viesulienė iš Philadelphijos ir dr. Aldona Šlepetytė-Janačienė.

Vietoj kalėdinių atvirukų siuntinėjimo Darbininko skaitytojai kviečiami prisiųsti auką spaudai paremti ir tuo pačiu sveikinti artimuosius ir draugus per laikraštį. Anksčiau atsiuntusieji anksčiau bus paskelbti laikraštyje.

Balfas nenuilsdamas rinko aukas ir teberenka, kad sušelpų vargstantį artimą. New Yorko Balfio 100-sis skyrius vėl praveda laisvą. Jei dėl pasikeitusio adreso ar kitos priežasties kas negavo Balfio kvietimo, prašomas atsiųsti savo auką skyriaus išdinininkui adresu: Vl. Jasinskas, 85-75 87th St., Woodhaven, N.Y. 11421. Didelės ar mažos aukos mielai laukiamos. Balfio skyriaus valdyba visiems aukotojams iš anksto dėkoja. Auką galima nurašyti nuo pajamų mokesčių

Kun. Kazimieras Pugevičius atsiprašo, kad, dėkojant visiems, prisidėjusiems prie sėkmingo Religinės Šalpos vakaro, per nesusipratimą nebuvo padėkota ponai E. Kezienei, kuri vakaro vaišėm aukėjo produktus ir darbą.

Jadzė Mamaitytė, daugelį metų mokytojavusi Slavikuose, Šakių apskr., spalio 19 mirė Žem. Panemunėje. Jos brolis Vincas Mamaitis vargoninkauja Elizabetho Šv. Petro ir Povilo lietuvių parapijos bažnyčioje.

Albumų formoj su gausiom iliustracijom ir tekstu anglų bei lietuvių kalbom gražiai išleisti leidiniai: Lithuanian Family Traditions, by S. Yla, Lithuanians in Multi-Ethnic Chicago, by D. Fainhauz, Lithuanian Writers in the West, by A. Skrupskelienė. Kiekvienos knygos kaina po 20 dol. Persiuntimui pridedama po 1 dol. už kiekvieną knygą. Kreiptis: Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Raymond Kivita, lietuvių kilmės nekilnojamo turto prekybininkas, dirba su Century 21 Friendly Realty, 63 West Merriek Rd., Valley Stream, N.Y. 11580, telef. 516 825-6511. Jis siūlo pasigėrėti kaimiška gamta Long Island, tik kelios minutės važiavimo nuo miesto. Geros mokyklos, arti visokių krautvių bei susisiekimo. Turėkit gražų namą gražioje vietoje. Aptarnaujama Valley Stream, Lyndbrook, Malverne ir Franklin Square.

NAUJAUSIA PLOKŠTELĖ

Ką tik pasirodė nauja plokštelė "Sodžiaus garsai". Tai išskirtinai surinkti komp. J. Stankūno kūriniai. Dainuoja solistai I. Stankūnaitė, L. Stukas, O. Zubavičienė, Ch. Daukša, B. Miškinis, dalyvauja New Yorko vyrų choras Perkūnas. Palydi kamerinis orkestras arba fortepijonas. Groja Dalia Sakaitė ir Albinas Prižgintas. Plokštelės viršelį puošia dail. Č. Janušo paveikslas. Galima gauti ir kasetės formoj. Plokštelės ar kasetės kaina po 8 dol. Persiuntimui pridedama 1 dol. Darbininkas, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207.

Arti Kultūros Židinio išnuomojamas antrame aukšte butas iš 5 kambarių už prieinamą kainą. Tel. 235-0706.

PHILADELPHIJOS LIETUVIŲ NAMAI

kviečia jus į savo

LIETUVIŲ MUGĘ

Lapkričio 23 — atidarymas 7 v.v.

Lapkričio 24 — nuo 12 iki 1 v.r.

Lapkričio 25 — nuo 12 iki 6 v.v.

Programa visas dienas:

- tautodailės demonstravimas
- rankdarbiai ir suvenyrai
- knygos, plokštelės ir kita
- lietuviškų delikatesų parduotuvė
- lietuviškas maistas ir blynai
- kultūrinė programa
- 3 lietuvių orkestrai ir šokiai
- laimėjimai ir kiti malonumai

2715 E. Allegheny Ave., Philadelphia
(prie pat I-95 Allegheny išvažiavimo)

Įėjimas nemokamas

LMK Federacijos New Jersey klubas savo susirinkimą šaukia lapkričio 18, sekmadienį, 3 v. popiet pas Liuciją Alinskieng, 56 Hoyman Dr., Clifton, N.J. Programoje: valdybos rinkimai, einamieji reikalai ir kita. Ann Klem demonstruos šiaudinukų gamybą. Valdyba kviečia visas nares ir prijaunčias dalyvauti.

Merkelis Giedraitis, tai naujoji knyga apie žymų lietuvių ir jo nuostabius laikus. Gaunama Darbininke, pas platintojus ir tiesiai iš leidyklos: Amberland Publishing Co., 1813 Larchwood Ave., Troy, Mich., 48084. Kaina 7 dol., kietais viršeliais 10 dol.

Mokytoja Marytė Sandanavičiūtė lapkričio 24, šeštadienį, 2 v. popiet Apreiškimo parapijos bažnyčioje susituokia su architektu Robert Newsom.

KAS PAŽISTA PETRĄ KRUSINSKĄ?

Washington, D.C., spalio 6 policija rado gatvėje nualpusį žmogų be jokių dokumentų. Nugabeno jį į ligoninę ir pagaliau išaiškino, kad jis yra lietuvis — Petras Krusinskas, apie 67 metų.

Jis labai sunkiai serga ir guli General Hospital ligoninėje, kampas 19 St. ir Mass. Ave., S.E., kambarys 6302.

Darbininkui šią žinią pranešė Lietuvos pasiuntinybė Washingtone ir klausia, gal yra kokie artimieji ar giminės, kurie galėtų jį pasirūpinti.

Išnuomojamas 5 kambarių butas Cypress Hills rajone. Skambinti 235-5474 arba AP 7-5311.

KVIETIMAS

Bent du kart metuose New Yorko ir apylinkės lietuvių Kultūros Židiny ruošiami specialūs parengimai, kurių tikslas suburti Židinio bičiulius į nuotaikingą pobūvį ir sutelkti lešas tolimesniam Kultūros Židinio gyvavimui. Pavasarį būna rengiama linksma gegužinė atvirame ore, o rudenį koncertas ir balius salėje. Visas parengimų pelnas skiriamas Židinio išlaikymui.

Šį metų Kultūros Židinio rudens vakaras įvyks šeštadienį, gruodžio 1, 7 val. vakaro. Koncertinėje programoj dalyvaus pirmą kartą, į New Yorką pakviestas plačiai žinomas Clevelando lietuvių studentų vokalinis ansamblis Nerija. Po programos vakariene, šokiai ir jausus pasilinksminimas. Įėjimo auka į koncertą 6 dol. suaugusiems ir 3 dol. jaunimui. Valgiai ir gėrimai bus pardavinėjami prieinamomis kainomis. Vakaras prasidės 7 val su kokteiliais. Koncertinė dalis vyks svečiam sėdint prie stalo, todėl patartina užsisakyti vietą.

Vardas ir pavardė	
Adresas	
Siunčiu auką	
Čekius rašyti Lithuanian Cultural Foundation vardu ir siųsti šiuo adresu: 355 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y. 11207. Aukojantiems bus parūpintas atleidimas nuo mokesčių.	
Iš anksto dėkingi, Lietuvių Kultūros Fondo Valdyba ir Parengimų Komitetas	

New Yorko Neringos ir Taurontų iškilminga sueiga bus lapkričio 17. Visi skautai ir skautės sueigo dalyvauja uniformuoti. Lapkričio 18 įvyks vyr. skaučių ir skautų vyčių sueiga. Sueigos vyks Kultūros Židiny.

Už a.a. Juozą Strimaitį su užuojauta mišias užprašė Jūratė Litchfield su šeima. Mišias bus aukojamos lietuvių pranciškonų koplyčioj Brooklyne.

IŠVYKSTA ZUBAVIČIAI

Solistė Ona Zubavičienė ir visuomenininkas Jonas Zubavičius, gyvenę Clark, N.J., išvyksta į Sunny Hills, Fla. Lapkričio 10 arti šimtinės draugu buvo susirinkę į Elizabetho lietuvių Laisvės salę bendram atsišveikinimui.

Vakaro programai vadovavo Julius Veblaitis. Kun. Kornelijui Bučmiui, OFM, sukalbėjus malda, su išvykstančiais atsišveikinimo ir įvertinimo kalbą pasakė Kazys Jankūnas, LB New Jersey apygardos valdybos pirmininkas.

Jonas Veblaitis smuiku pagrojo J. Massenet Elegiją ir J.G. Graga Angelų serenadą. Jam akomponavo dukra Audronė Veblaitytė. Audronė solo paskambino Bacho ir Chopino kūrinių.

Julius Veblaitis smuiku pagrojo J. Massenet Elegiją ir J.G. Graga Angelų serenadą. Jam akomponavo dukra Audronė Veblaitytė. Audronė solo paskambino Bacho ir Chopino kūrinių.

Vakaras praėjo jaukioje ir kultūringoje nuotaikoje.

Išvykstančių Zubavičių naujas adresas: J. ir O. Zubavičius, 808 Flagler Dr., Sunny Hills, Fla. 32428.

tas ir įsigyti bilietus iš anksto pas šiuos asmenis: K. Bačauską 846-5543, B. Bobelį 467-6637, A. Radzivių 441-9720, M. Šalinskienę 296-2244 ir J. Veblaitienę 847-8063.

Nuoširdžiai kviečiame jus į prašome kitus paraginti gruodžio pirmos vakarą atvykti į Kultūros Židinį ir dalyvauti koncerte bei baliuje. Tuo paremsite Nerijos ansamblio pastangas platinėti lietuvišką dainą ir padėsite išlaikyti visiem brangų ir būtiną lietuviško gyvenimo centrą New Yorke.

Jeigu negalėtumėte atvykti į Kultūros Židinio rudens vakarą, maloniai prašome atsiųsti nors ir nedidelę auką Židinio išlaikymui.

Lietuvių Kultūros Fondas pradeda pirmuosius žingsnius Kultūros Židinio globos ir administracijos darbuose. Padėkite jam sėkmingai vykdyti šią didžiulę atsakomybę, kad Židinio ugnis galėtų degti ir šviesti lietuviams per amžius.

Jeigu negalėsite dalyvauti K. Židinio parengime, prašome pasinaudoti šia atkarpa:

LIETUVIŲ KATALIKŲ RELIGINĖ ŠALPA visus maloniai kviečia į naujos knygos

LAND OF CROSSES

pristatymą, kuris bus lapkričio 27, antradienį, 7:30 v.v. Kultūros Židiny, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N.Y.

Knyga — Liet. Kat. Bažnyčios Kronikų apžvalga anglų kalba.

Pristatys pats autorius —

MICHAEL BOURDEAUX, anglikonų kunigas iš Anglijos.

